

KRŠTENJE I NJEGOVO OBNAVLJANJE U ADVENTISTIČKOJ CRKVI – TEOLOŠKA I POVIJESNA GLEDIŠTA

Frank M. Hasel

Seminar Schloss Bogenhofen, Österreich

SAŽETAK

Krštenje i njegovo obnavljanje u adventističkoj crkvi – teološka i povijesna gledišta

Krštenje je u svim kršćanskim crkvama značajan religiozni obred. Adventisti sedmog dana (u nastavku ASD) priznaju da je „obred krštenja kroz sva stoljeća bio prevladajući način pristupanja kršćanskoj crkvi“.¹ Crkva ASD potvrđuje značenje ovog obreda, kad u *Crkvenom priručniku* piše: „Krštenje je ustanovljeno u Novom zavjetu kao obred primanja u Crkvu.“² U ovom se članku bavimo pitanjem zašto ASD nekome dopuštaju da se krsti po drugi put. Treba li se netko „ponovno krstiti“ ako je već kršten? Treba li netko svoje krštenje obnoviti s obzirom na novi, dublji, još autentičniji iskaz svoje vjere? Da bismo bolje razumjeli ovaj prijedporan predmet, istražiti ćemo kako su adventisti razumjeli ova pitanja i kako su na njih reagirali.

Ključne riječi: *krštenje; krštenje uronjavanjem; adventistička crkva; vjerski obred; Božji savez*

-
- 1 Tako nedavno Joel N. Musvosvi, Baptism, Symbol of Redemption, *Adventist Review*, sv. 170/37, 16. rujna 1993 (u nastavku AR).
 - 2 Adventistički crkveni priručnik, str. 41, izdanje 1992. Zagreb. Usporedi sa Seventh-day Adventist Church Manual, rev. 2000., 16. izdanje, Hagerstown, MD, Review and Herald Publishing Association, 1995., str. 29 (u nastavku Church Manual). Ellen G. White podupire ovu misao pa je slično tomu citirana u Crkvenom priručniku kad piše: „Krist je učinio krštenje znakom ulaska u Njegovo duhovno kraljevstvo. On ga je učinio pozitivnim uvjetom kojem moraju udovoljiti svi oni koji žele priznati da se stavljaju pod autoritet Oca, Sina i Svetoga Duha i prije nego što žele biti priznati kao članovi svoje crkve.“ (E. G. White, Testimonies for the Church, sv. 6, str. 91.) Vidi i Što adventisti vjeruju, str. 180-192, izdanje Znaci vremena, Zagreb, 2001.

Uvod

Rani adventisti, koji su prvobitno došli iz različitih kršćanskih zajednica i crkava, bili su ujedinjeni zahvaljujući svojoj nadi u skori predstojeći Kristov ponovni dolazak. Mnogi od ovih adventnih vjernika, koji su u svojim crkvama bili kršteni na različite načine, bili su zbog svoje vjere izloženi ruganju, a uz to čak i isključivani. Nakon velikog razočaranja 1844. suočavali su se stalno s pitanjem kako treba postupati s onima koji su imali želju da se priključe novo formiranom adventnom pokretu, i molili da ih se krsti ili su izrazili želju da budu ponovno kršteni, nakon što su primili nove spoznaje o sadašnjoj istini. Kasnije je bilo i slučajeva da su se u adventističkoj crkvi kršteni vjernici, koji su napustili svoju vjeru, ponovno obratili i ponovno se htjeli priključiti Crkvi.

Veliko razočaranje nagnalo je adventne vjernike na dublje proučavanje Svetoga pisma. Time su spoznali da mnogo toga u kršćanstvu ima svoje podrijetlo u crkvenoj predaji, ali ne odgovara učenjima Biblije. Zato je u Adventističkoj crkvi krštenje od početka prakticirano kao sveti kršćanski obred (*ordinance*)³ uronjavanjem.⁴

Zato se krštenje u Adventističkoj crkvi vršilo samo na onima koji su dosegli doba da mogu nositi odgovornosti.⁵ Kad razmatramo pitanje obnavljanja krštenja⁶ u Adventističkoj crkvi, moramo uzeti u obzir ova gledišta, da bismo mogli bolje svrstati neke odgovore koje su adventisti dali na pitanje obnavljanja krštenja.

Nakon ovih uvodnih primjedbi možemo se sada posvetiti pitanju obnavljanja krštenja u Adventističkoj crkvi. Da bismo bolje razumjeli ovu praksu, potreban je kratak pregled adventističkog razumijevanja krštenja.

Način krštenja i njegovo značenje

Prije nego što se obratimo pitanju značenja krštenja, bacit ćemo kratak pogled na priznati oblik krštenja u adventističkoj crkvi.

Način krštenja

Za sve kršćane je važan način krštenja. U tome adventisti ne predstavljaju nikakvu iznimku.

3 Što adventisti vjeruju, str. 190 [fusnota 2 u hrvatskom izdanju]. Na engleskom jeziku glasi: „An ordinance is not a sacrament in the sense of being an *opus operatum* ...“ (SDA Believe, 190, fusnota 2.)

4 „Rana crkva [ASD] nije smatrala vjerodostojnim nijedan oblik krštenja osim uronjavanjem.“ (Bruce A. Moore, *The SDA Position on Rebaptism in the Nineteenth Century*, 1971, Adventist Heritage Center, James White Library, Andrews University, Berrien Springs, Michigan, 2.) Henry E. Brown piše u svojoj knjizi, *Baptism Through the Centuries* (CA: Pacific Press Publishing Association, Mountain View, 1965), 102: „Although ministers of many persuasion united with Miller in his second-advent preaching, the organization of the Seventh-day Adventist group was influenced greatly by James White, a minister of the Christian church who believed in immersion. Apparently the denomination had no discussions regarding the adoption of immersion of responsible converts, as the mode of baptism.“ (Citirano u Moore, *The SDA Position on Rebaptism in the Nineteenth Century*, 1).

5 Schlüsselbegriffe, 157.

6 Pod obnovom krštenja razumijemo mogućnost da netko više nego jednom bude kršten uronjavanjem u ime Oca, Sina i Svetoga Duha, čak u istoj crkvi ili vjerskoj zajednici.

ASD su od početka krštavali uronjavanjem.⁷ Ovaj način krštavanja smatran je u ono vrijeme i do danas kao jedini biblijski utvrđen oblik krštenja.⁸ Zbog toga su ASD odbili krštavanje dojenčadi. Isto je tako odbijeno krštavanje škropljenjem ili polijevanjem krštenika vodom, pošto za to nisu našli nikakvo biblijsko opravdanje.⁹ Pioniri adventnog pokreta temeljili su svoje gledište načina krštenja ne samo na značenju biblijskih obreda krštenja, nego i na značenju riječi „krštenje“.¹⁰ Ovdje su priznanjem platili baptistima za njihovo „biblijsko gledište“ po ovim pitanjima,¹¹ i citirali čak poznate nebaptističke teologe koji su zastupali uronjavanje.¹²

7 SDAE, 128. Premda su u adventnom pokretu pastori i propovjednici različitih uvjerenja dolazili iz različitih crkava, pitanje krštenja uronjavanjem je jednoglasno zastupano. Eagan zaključuje: „There was never even a modest debate over immersion as the mode of Christian baptism despite the practice of other forms of baptism in the existing, organized churches.“ (Eagan, 3) Očito je ovo razumijevanje krštenja među adventistima bilo snažno utisnuto Jamesom Whiteom. (Usp. Brown, 102; Eagan, 3.)

8 Za izbor ranih adventističkih stajališta prema krštenju uronjavanjem vidi: R. F. Cottrell, *Second-hand Religion, Review and Herald* (u nastavku RH), 16. svibnja 1876., 85; *The Archeology of the Baptism*, RH, 29. svibnja 1879., 170; J. N. Andrews, *Baptism as the Memorial of the Resurrection of Christ*, RH, 26. veljače 1880., 136; W. C. Wilkinson, *Baptism in Symbols*, RH, 5. travnja 1881., 212-213; D. T. Bourdeau, *Gospel Baptism*, 12. veljače 1884., 100; O. T. Noble, *Baptism Its Action, Subjects, and Design*, RH, 25. siječnja 1887., 50; D. T. Bourdeau, *A Historical Essay on Baptism*, RH, 29. svibnja 1894., 338; A. T. J., *Scriptural Baptism*, RH, 1. rujna. 1894., 583; A. T. J., *Preaching and Baptizing in His Name*, RH, 1. listopada 1895., 632-633; citirano u: Jovan Lorencin, *Rebaptism as Understood by Seventh-Day Adventists in the Formative Years of the Church (1844–1901.)*, Adventist Heritage Center, James White Library, Andrews University, Berrien Springs, 82, fusnota 2. Adventisti sedmog dana su u svom razumijevanju i svojoj praksi uvijek čvrsto držali da je krštavanje uronjavanjem ispravan oblik krštenja. (SDAE, 128.)

9 Usporedi između ostalog Uriah Smith, *Synopsis of the Present Truth*, 284; Johannes Seefried, *Die Christliche Taufe im Lichte der Hl. Schrift und der Geschichte von der Zeit ihrer Entstehung bis auf die Gegenwart*, Internationale Traktatgesellschaft, Hamburg 1914.; Što adventisti vjeruju, 182.183. Walter Eberhardt, *Des Christen Lehre und Leben, Gemeinschaft der Siebenten-Tags-Adventisten in der Deutschen Demokratischen Republik*, 304-321; Hans Heinz, *Dogmatik, Europäisches Institut für Fernstudium, Bern 1978.*, 209-214.

U ranoj povijesti adventista čini se da je bilo nekih pitanja o prikladnom obliku uronjavanja. Uriah Smith se suprotstavio mišljenju da se kandidata s licem prema naprijed snažno potisne u vodu; on je vjerovao da Kristov položaj, kako je ležao u grobu, predstavlja pravi oblik krštenja (Uriah Smith, *Synopsis of the Present Truth: A Brief Exposition of the Views of S. D. Adventists*, 286 i dalje, Seventh-day Adventist Publishing Association, Battle Creek 1884.) Jedno drugo pitanje koje je postavljeno u vezi s načinom krštavanja bilo je da li je trostruko uronjavanje biblijsko. Adventisti su ovu praksu odbacili kao nebiblijsku, pošto je krštenje u ime Oca, Sina i Svetoga Duha krštenje u ime Trojstva, a ne tri krštenja kako je to bio slučaj kod trostrukog uronjavanja. Za ovo pitanje usporedi četverodjelni članak J. H. Waggонера, „History and Trine Immersion“, RH, 1. svibnja 1878., 146-147; 16. svibnja 1878., 154-155; 30. svibnja 1878., 162-164; 6. lipnja 1878., 1771. Usporedi i korisnu raspravu u Lorencin, 55. 84.85. s daljnim uputama u primarnim izvorima.

10 Usporedi sljedeće članke: *Baptism*, RH, 15. listopada. 1857., 187; M. Hull, *Baptism – The Mode*, RH, 10. veljače. 1859., 90; *Baptism*, RH, 6. lipnja 1865., 8; B. F. Merritt, *The Form of Baptism*, RH 30. lipnja 1872., 55, citirano u Lorencin, 52.

11 „All credit to these two million Baptists whom God has raised up in the past two hundred years in America as witnesses of the glorious truths of regeneration and believer's baptism“, Carol Lou B. Aurner, *An Appeal to the Baptists*, RH, 7. svibnja 1877., 159. Slično J. H. Waggoner koji je pisao: „Baptistička denominacija, također kršćanska, dostojna je našeg visokog poštovanja za službu koju je izvršila u vezi s istinom o ovom predmetu, unatoč prigovaranja, protivljenja i često progona.“ *Thoughts on Baptism*, RH, 14. veljače 1878., 49; citirano u Lorencin, 85.

12 Lorencin, 53, se oslanja na sljedeće izvore: D. M. Canright, *Men and Things*, RH, 7. svibnja 1871., 93; D. T.

Pomislili bismo da je pitanje krštenja iznova tematizirano, kad je 1863. organizirana Generalna konferencija Adventista sedmog dana. Do tada nije bilo formalno organizirane crkve koja bi jedinstveno uobličila učenje i praksu po pitanju krštenja. Koliko nam je poznato nije došlo do rasprave po tom pitanju, jer „u to je vrijeme vladala dosta velika usklađenost u vezi sa značenjem krštenja, i kako, tko i na kome se ono trebalo izvršiti“.¹³ Time se sada obraćamo kratkom prikazu značenje krštenja u Adventističkoj crkvi.

Značenje krštenja

Na ovome mjestu nažalost nije moguće iscrpno prikazati adventističko shvaćanje i značenje krštenja.¹⁴ Ipak bismo ukazali na neke važne elemente, koji doprinose boljem razumijevanju krštenja.

Od početka su adventisti značenje krštenja usko povezali s njegovom formom.¹⁵ Čin da s Isusom Kristom budemo pokopani u vodenom grobu i od smrti u vodenom grobu uskrsnuli u novi život, da slijedimo i imamo zajednicu s Isusom, Gospodinom i Spasiteljem, simbolizira razapinjanje starog života i javno priznanje da smo Krista uzeli u vlastiti život.¹⁶ Ellen White je to izrazila ovako: „Krštenje je najsvečanije odricanje od svijeta. 'Ja' je prigodom priznanja umrlo grešnom životu. Voda prekriva pristupnika za krštenje i u nazočnosti cijelog Neba izriče se obostrana obveza. U ime Oca, Sina i Svetog Duha čovjek je ukopan u vodeni grob, ukopan s Kristom u krštenju, i uskrišen iz vode da živi novim životom odanosti Bogu.“¹⁷

Bourdeau, „A Frank Acknowledgement on the Mode of Baptism“, RH, 15. srpnja 1875., 21.

- 13 „U to vrijeme vladala je dosta velika jednoglasnost u pogledu značenje krštenja i o tome kako, tko i na kome se treba provesti“ (Lorencin, 53). Jedine točke u kojima je moglo doći do izvjesne razlike u shvaćanju ticala su se redosljeda obreda krštenja, odjeće za krštenje i kako se koristila, i kako se trebalo postupati s krštenicima za vrijeme odvijanja krštenja (usp. Lorencin 53 i dalje).
- 14 O tome je dosad dosta objavljeno. Osim gore navedenih, možemo pridodati sljedeća djela: Alonzo J. Wearner, *Fundamentals of Bible Doctrine*, Review and Herald Publishing Association, Takoma Park, Washington D.C. 1931., 363-369; T. H. Jemison, *Christian Beliefs*, Pacific Press Publishing Association, Mountain View, 1959., 244-247; G. Rempel, *Die Bekenntnistaufe*, Saatkorn-Verlag, Hamburg 1968; Carl Coffmann, *Unto a Perfect Man*, Andrews University Press, Berrien Springs 1969., 186-189; Hans Heinz, *Dogmatik*, Europäisches Institut für Fernstudium, Bern 1978., 203-214; isti pisac, *Leben auss der Zukunft*, Saatkorn-Verlag, Hamburg 1989., 208-218; William G. Johnsson, *Clean! The Meaning of Christian Baptism*, Southern Publishing Association, Nashville 1980; Richard Rice, *The Reign of God: An Introduction to Christian Theology from a Seventh-day Adventist Perspective*, Andrews University Press, Berrien Springs 1985., 298-300; Robert McIver, *Joyful Commitment: Reflections on the Meaning of Baptism*, AR, 23. siječnja 1997., 16-19 (112-115).
- 15 SDA Believe, 184.
- 16 Isto, 184 i dalje; Uriah Smith, *Synopsis of the Present Truth*, 284 i dalje. Već je 1857. Uriah Smith opisao krštenje kao „beautiful emblem of death to sin, a resurrection to a life of holiness“. (Buried with Christ in Baptism, RH, 19. veljače 1857., 123). Tjedan ranije je J. M. McLellan opisao krštenje na sličan način kao umiranje grijehu i svijetu, koje je simbolizirano „vodenim grobom“. *Born of Water*, RH, 12. veljače 1857., 118, citirano u Lorencin, 51 i dalje.
- 17 „Baptism is a most solemn renunciation of the world. Self is by profession dead to a life of sin. The waters cover the candidate, and in the presence of the whole heavenly universe the mutual pledge is made. In the name of the Father, and Son, and the Holy Spirit, man is laid in his watery grave, buried with Christ in baptism, and raised from the water to live the new life of loyalty to God.“ Ellen G. White, Ms 57 [1900]. Citirao

Kad se ljudi na početku svog kršćanskog života krštavaju u ime Oca, Sina i Svetoga Duha, time javno priznaju da sve što je svjetovno smatraju drugorazrednim u odnosu na svoj novi odnos s Kristom.¹⁸ Prema Elleni White „Krist je krštenje proglasio ulaskom u svoje duhovno kraljevstvo. On ga je postavio kao jasan uvjet koji moraju ispuniti svi koji žele biti priznati kao podanici Oca i Sina i Svetoga Duha.“¹⁹ Drugim riječima: Krštenje izražava pravo kajanje,²⁰ raspeće starog života²¹ i signalizira novorođenje ili obraćenje.²² Krštenje definirati kao „umiranje grijehu“, pokop i uskrsnuće, nalazimo ponovljeno u ranijim člancima koji se bave smrću.²³ Zbog toga se krštavanje dojenčadi ili krštavanje škropljenjem ili polijevanjem smatra nebiblijskim i zato nepriznatim.

Još jedan značajan vid adventističkog razumijevanja krštenja leži u krštenju kao simbolu za odnos prema Savezu.²⁴ Kao znak Saveza krštenje simbolizira pranje grijeha i čišćenje srca

u Vjera kojom živim, str. 150, Znaci vremena, Zagreb, 2004.

18 Ellen G. White, MA 27 1/2 (1900), citirano u Ellen G. White Comments, u SDABC, sv. 6, 1075.

19 „Christ made baptism the entrance to His spiritual kingdom. He made this a positive condition with which all must comply who wish to be acknowledged as under the authority of the Father, the Son, and the Holy Ghost.“ (God’s Amazing Grace, pogl. 135.) Ellen White ponovno naglašava ovu misao, kad, na primjer, piše: „Those who are baptized in the threefold name of the Father, the Son, and the Holy Ghost, at the very entrance of their Christian life declare publicly that they have accepted the invitation, ‘Come out from among them, and be ye separate, saith the Lord, and touch not the unclean thing; and I will receive you, and will be a Father unto you, and ye shall be my sons and daughters, saith the Lord Almighty.’“ (Usp. 6T, 91.) Ili na drugome mjestu: „At our baptism we pledged ourselves to break all connection with Satan and his agencies, and to put heart and mind and soul into the work of extending the kingdom of God. All heaven is working for this object. The Father, the Son, and the Holy Spirit are pledged to co-operate with sanctified human instrumentalities. If we are true to our vow, there is opened to us a door of communication with heaven, –a door that no human hand or satanic agency can close.“ (E. G. White, RH, 17. svibnja 1906.)

20 „... the order of events was, repent, believe, and be baptized.“ (James White, Re-Baptism, Review and Sabbath Herald, 6. kolovoza 1867., 114)

21 Usporedi što adventisti vjeruju, str. 185.

22 „Pokajanje, vjera i krštenje su nužni koraci kod obraćenja.“ (Ellen G. White, Letter 174, 1909. Istovremeno Ellen G. White ukazuje na to da samo krštenje nije jamstvo za istinsko obraćenje i ne dovodi nužno do novorođenja. Ona piše: „The new birth is a rare experience in this age of the world. This is the reason why there are so many perplexities in the churches. Many, so many, who assume the name of Christ are unsanctified and unholy. They have been baptized, but they were buried alive. Self did not die, and therefore they did not rise to newness of life in Christ.“ (MS 148, 1897). Za Uriah Smitha je krštenje „closely related to conversion. In fact, it seems to be a part of conversion. It is the outward act by which believers show their faith in Christ.“ (Synopsis of the Present Truth, 291-292. Usporedi i Rex D. Edwards, Baptism and Conversion, Ministry, sv. 66/8 (1993), 11-13.27.)

23 Usp. J. Clarke, Baptism, RH, 29. rujna 1863., 14; O. Davis, Baptism, RH, 8. listopada 1872., 131; The Trinity of Significance in the Ordinance of Baptism, RH, 11. ožujka 1875., 87; J. H. Waggoner, Death to Sin, 24. lipnja 1875., 201; D. T. Bourdeau, A Frank Acknowledgement on the Mode of Baptism, RH, 15. srpnja 1875., 21, citiran u Lorencin, 52.

24 Ellen G. White, 6T, 98 i dalje. Kao znak Saveza krštenje je uspoređeno s obrezanjem, znakom Saveza u Starom zavjetu. „Krštenje, znak izbavljenja i obnove, kroz Isusa je i znak duhovnog obrezanja.“ Što adventisti vjeruju, 185.186. Musvosvi je nedavno pisao da „the rite of baptism as presented in the New Testament plays a similar role to that of circumcision in the Old Testament.“, Musvosvi, 8 [960]. „Thus, as with circumcision, baptism is both a sign and a seal of a covenant relationship.“ (Isto, 9 [961]) McIver je nedavno usporedio krštenje s bračnim savezom. (McIver, 19 [115].) Vezu između obrezanja i krštenja već je John C.

od Zloga²⁵ i uključuje kako uzajamne sporazume Saveza²⁶ tako i vjernost Savezu prema sporazumu – ovdje posebno prema Božjem svetom zakonu.²⁷ Sljedeći iskaz J. H. Waggonera može se smatrati tipičnim izražavanjem razumijevanja krštenja kao veze između krštenja i Božjeg Zakona kod ranih adventista: „Kad živimo grijehu, onda grijehu svakako nismo umrli; nemoguće je biti mrtav grijehu, a istodobno još živjeti u grijehu. A on [Pavao] nam pokazuje što znači umrijeti grijehu: 'Ili zar ne znate: koji smo god kršteni u Krista Isusa, u smrt smo njegovu kršteni. Krštenjem smo dakle zajedno s njime ukopani u smrt.' (Rim, 6,3.4.) To treba svakome biti jasno. Ako nismo umrli grijehu, zašto bismo onda bili ukopani? Pravo vrijeme za ukapanje je nakon smrti. Pravo vrijeme ukopa u krštenju je kad smo umrli grijehu – prijestupu Zakona; jer 'tko god čini grijeh, čini i bezakonje; ta grijeh je bezakonje'. (1 Iv 3,4.) Ali oni koji još uvijek žive kršeći Zakon, ne mogu biti kršteni ovim redosljedom. Njih se pokapa žive; 'grešno tijelo' nije uništeno: 'stari čovjek' koš uvijek živi u njima. To je sasvim jasno rečeno u Rimljanima 6.“²⁸

Ovo uska veza između krštenja kao znaka Saveza i riječi Božjeg Saveza, Njegovog Zakona, pojavljuje se više puta u ranoj adventističkoj literaturi,²⁹ i može pomoći u razumijevanju

Day spomenuo u prvom članku o krštenju (Baptism u RH, 4. srpnja, 1854., 174).

25 Musvosvi, 8 (960)

26 „Obaveze u duhovnom savezu u koji smo stupili krštenjem su uzajamne. Kad ljudska bića poslušno i cijelim srcem izvrše svoj dio, oni se imaju pravo moliti: 'Neka se zna Gospode, da si Ti Bog u Izraelu!' (1 Kr 18,36) Činjenica da ste se krstili u ime Oca, Sina i Svetoga Duha daje vam sigurnost da će vam te Sile, ako tražite njihovu pomoć, pomoći u svakoj nevolji.“ (Ellen White, Iz Riznice Svjedočanstava, sv. 2, str. 321, Preporod, 1975.)

27 „Kad kršćani izvrše svečani obred krštenja, On bilježi zavjet koji su dali da će mu biti vjerni. Ovo obećanje je njihova zakletva vjernosti. ... Oni su obećali da se odriču svijeta i da će slijediti zakone Božjeg kraljevstva.“ (E. G. White, Letter 129 iz 1903.) Usporedi i Iz Riznice Svjedočanstava, sv. 2, str. 316.317. „Krštenje je vidljiva crta razdvajanja između ranijeg života u grijehu i budućem životu poslušnosti.“ (J. N. Andrews, The Importance of Baptism, RH, 15. siječnja 1880., citiran u Eagan, 14.) Lorenčin vidi za adventiste u krštenju „zlatnu poveznicu, koja povezuje Zakon i Evanđelje“. (Lorenčin, 49.)

28 „If we are living in sin, we are surely not dead to it; it is impossible to be dead to sin, and to live in sin at the same time. And he [Paul] gives a demonstration of this death to sin: 'Know ye not that so many of us as were baptized into Jesus Christ were baptized into His death? Therefore we are buried with him by baptism into death.' This ought to be conclusive to every one. If we are not dead to sin, why were we buried? The proper time for burial is after death. The proper time for burial in baptism is when we die to sin – to the transgression of the law; for 'sin is the transgression of the law'. But they who still live in violation to the law could not have been buried in this order. They were buried alive; 'the body of sin' was not destroyed; the old man in them still lives. This is what is plainly taught in Rom 6.“ (J. H. Waggoner, citirano u Lorenčin, 70.71.)

29 J. H. Waggoner je posebno u jednom nizu članaka o teološkom značenju krštenja naglasio odnos krštenja i Zakona. J. H. Waggoner (RH, 2. travnja 1857., 173) je pisao: „Oni koji su se krstili, ako nisu poštovali zahtjev Božjeg Zakona, pa prirodno stoje pod osudom Zakona, nisu poslušali oblik nauka kako je prenesen u Pismu. ... I dužnost svih mora biti da isprave svoje pogreške ili uklone ovaj stav koji izaziva smetnje čim svjetlost istine donese spoznaju grijeha. To se može dogoditi samo kad smo s Kristom krštenjem pokopani i umrli, i time poslušali oblik nauka koji nam je prenesen u svetoj Riječi.“ Vidi i Uriah Smith, Synopsis of the Present Truth, 287 i dalje, 292.293; isti pisac, Rebaptism, RH, 7. srpnja 1891., 427; Ellen G. White, 6T, 92. Usporedi i članak R. E. Cottrella, That Form of Doctrine, RH, 25. siječnja 1877., 25; J. N. Andrews, The Relation of Baptism to the Law of God, RH, 5. veljače 1880., 89; i J. M. Hopkins, Risen with Christ, RH, 27. travnja 1886., 258, citirano u Lorenčin, 70. U jednom četverodjelnom nizu članaka o krštenju J. N. Andrews se slično izrazio kad je pisao: „Baptism was considered to be the first duty after repentance ... Baptism was administered only to those who repented of their sins, and believed on the Lord Jesus Christ.“ (J. N.

razloga za praksu „ponovnog krštenja“ ili obnovljenog krštenja u adventnom pokretu. Prvi adventisti su smatrali da je čovjek kao odgovor na nezasluženo, vjerom prihvaćeno spasenje, trebao svjesno prestati kršiti Božji Zakon. Mjesto toga trebao je živjeti u skladu s Božjim Zakonom, prije nego što bude primljen u Adventističku crkvu. U protivnom ne može biti sklada u Božjoj obitelji. To se ne smije pogrešno shvatiti kao legalizam ili čak kao pokušaj zarade Božje naklonosti djelima. Adventisti vjeruju, naime, zajedno s mnogim kršćanima iz drugih pokreta posvećenja, na pr. anabaptista,³⁰ da je čovjek zahvaljujući Božjoj nezasluženoj milosti pozvan i osposobljen da slijedeći Isusa vodi sveti život. Raniji život u grijehu ostaje otraga (usp. Rim 6,6 i dalje), a novi život poslušnosti kao Kristovog učenika pokazuje se u vjernosti Božjem Zakonu i Njegovoj volji.³¹ Upravo u pitanju krštenja ASD pokazuju veće teološko srodstvo s baptistima kao zastupnicima krštenja, nego s Lutherom, Calvinom ili drugim poznatim protestantskim teolozima.³² Čim se polazi od toga da se Crkva sastoji od

Andrews, Re-baptism, RH, 15. siječnja 1880, 41, citiran u Bruce A. Moore, The SDA Position on Rebaptism in the Nineteenth Century, 1971., Adventist Heritage Center, James White Library; Andrews University, Berrien Springs, 7.)

30 Zwinglijevci su uskoro novu skupinu oko Konrada Grebela, Felixa Manza i Georga Blaurocka označili kao *anabaptiste*, premda su ovi posljednje spomenuti odbacili oznaku „Ponovno krštenih“, pošto je prema njihovom shvaćanju prvo krštenje kao dojenčeta nevažno i zbog toga oni ne krštavaju ponovno, nego je biblijsko krštenje po prvi put učinjeno. Oni sami nazvali su se jednostavno „Braćom“. U Švicarskoj se udomaćilo obilježje „krštenici“. U zemljama engleskog govornog područja udomaćila se oznaka *anabaptisti* (usp. C. Henry Smith, *Smith's Story of the Mennonites, Faith and Life*, Press, Newton 1981., 9. Dok je Luther ponovno otkrio biblijski nauk o vjeri, krštenici su otkrili poziv na posvećenje (usp. Hans-Jürgen Goertz, *Die Täufer: Geschichte und Deutung*, Evangelische Verlagsanstalt, Berlin 1988., 67, koji citira J. Lawrence Burkholder, *Nachfolge in täuferischer Sicht*, TEV, 142.) U jednom znakovitom mlađem izdanju se ukazuje na veliku sličnost između adventista sedmog dana i baptista koji svetuju subotu (usp. Jürgen Kaiser, *Das Zeichen der Erwählten. Zur Entstehung des täuferischen Sabbatismus*, Mennonitische Geschichtsblätter, sv. 52 (1995), 40-51, posebno 47 i dalje, 51.

31 Usporedi Klaus Hoffmann, *Der Streit um die Taufe: Neues Licht auf eine alte Frage*, Schulte & Gerth, Asslar 1989., 235-238.

32 Odavno je ukazano na to da „...Anabaptist baptism retained a strong covenantal connotation in that it was a public pledge of commitment that bound the repentant believer to the congregation. ... In many ways, adult baptism in the radical Reformation stood in the place of the monastic vows as a solemn pledge of commitment to an ascetic community, signifying both a radical break with one's prior life and an intention to fulfill the councils of perfection not in the confines of a cloister but amid the conflicts of life in the world.“ (Timothy George, *Baptism: Theological Views*, u *The Oxford Encyclopedia of the Reformation*, nakladnik Hals J. Hillerbrand, Oxford University Press, Oxford 1996, 1:119). Osim toga „...the Anabaptists made a radical break with church tradition, emphasizing a decision of faith prior to baptism. The rite of the Anabaptist Balthasar Hubmaier reflects these concerns. Before baptism candidates were asked to demonstrate a basic understanding of Christian doctrine and to be willing to subject themselves to the discipline of the church, should that be necessary. Then after affirming their desire to be baptized, the candidate was baptized with water in the name of the Father, Son and Holy Spirit.“ (Mark D. Tranvik, *Baptism*, u istom djelu 1:116). Isto naglašavanje važnosti etičkog života, koji se orijentira prema biblijskom mjerilu za osobno moralno ponašanje, otkriveno je i u prvoj Crkvi. Tko se želio krstiti, „had the responsibility to respond to the grace and kindness and love of God by living a life that bore witness to that grace and that love among those with whom they lived.“ (Raymond F. G. Burnish, *Baptismal Preparation under the Ministry of St. John Chrysostom in Fourth-Century Antiochia*, Stanley E. Porter and Anthony R. Cross, urednici. *Baptism, the New Testament and the Church: Historical and Contemporary Studies in Honour of R. E. O. White*, Univcrsity Press Sheffield, Sheffield 1999., 40l.) Na sličan način govori i Justin Mučenik u svojoj prvoj Apologiji o tome da kod krštenja čitava crkva, a posebno oni koji će se krstiti, budu podsjećani na ozbiljne

ljudi, koji joj se slijedeći Krista dragovoljno priključuju i time se ravnaju prema pravilima Crkve, postaje važna misao čistoće Crkve.

Pošto se krštenje u tom smislu razumijeva kao znak Saveza, „adventisti sedmog dana su od samog početka odbili svako shvaćanje prema kojemu krštenje djeluje kroz sam čin (*opus operatum*), odnosno daje milost i osigurava spasenje“.³³ Ovaj stav razlikuje ASD od drugih kršćanskih crkava, posebno od rimo-katoličkog razumijevanja krštenja,³⁴ ali do određenog stupnja i od protestantskog nauka o krštenju.³⁵ Premda je krštenje u adventističkom razmišljanju jako

moralne zahtjeve koji se očekuju od svih koji tvrde da su Kristovi učenci. (Graham Keith, *The Formulation of Creeds in the Early Church*, Themelios, sv. 24/1, 1998., 15.) Zanimljivo je što Justin završava ispitivanja krštenika, koje se vrši prije krštenja, s mišlju da se kandidat za krštenje u svom ponašanju slaže s etikom koju traži Evanđelje. (Isto, 16.)

33 Schlüsselbegriffe, 161.

34 Za katolike je krštenje „osnovni od sedam sakramenata“ (Günter Koch, *Taufe*, u *Lexikon der katholischen Dogmatik*, nakladnik Wolfgang Beinert, Herder, Freiburg 1987., 486.) Kao takav osnovni sakrament krštenje je za katolike i danas „početak svih sakramenata, vrata za kršćanski i, u konačnici eshatološkoj posljedici, vječni život. Ono iskorjenjuje istočni grijeh i sve osobne grijeh, čini kršćenu osobu kroz posećujuću milost sudionikom božanske naravi, daje prijem namjesto Sina, poziva i opravdava za primanje ostalih sakramenata, za aktivnije sudjelovanje u obožavajućem svećeničkom djelovanju Crkve.“ (Burkhard Neunheuser, *Taufe*, u *Sacramentum Mundi*, *Theologisches Lexikon für die Praxis*, nakladnik Karl Rahner i drugi, Herder, Freiburg 1969., sv. 4, 815.) Krštenje se smatra „svetim misterijskim događajem“; „ono je sakramentalno posredništvo milosti“ (Isto, 830.) Prema katoličkom učenju: „Točno je da učinjen u skladu s namjerom Crkve, ovaj je sakrament uvijek važeći; on nije samo znak vjerovanja, već moćan spasiti ex opere operato, što znači, iz moći u sakramentu djelujućeg Boga, a ne od volje ili svetosti ljudi.“ (Isto, 827.) Zato je „svako ponovno krštenje ništavno“ (isto, 827), jer sakramentalni moment ima prednost ispred osobne svetosti i neće mu nauditi ni kroz pripadnost nekoj lažnoj Crkvi. (Isto, 823.) Zato krštenje može biti primljeno samo jednom u životu. Za ponovno krštenje u Katoličkoj Crkvi ne postoji nikakva nužnost i nije mu osiguran nikakav prostor. Koristan pregled o katoličkom razumijevanju krštenja iz gledišta ASD nalazi se u Lorencin, 9-14.

35 „*Reformatori* 16. stoljeća su u prenatlažavanju Riječi i subjektivnoj fiducijalnoj vjeri teoretski zaniijekali katoličko shvaćanje sakramenta, ali svojom revolucionarnom dinamikom svog principa praktički nisu bili u potpunosti ozbiljni. U svakom slučaju su (s izuzetkom kršteništa), pustili da krštenje, a posebno krštenje djece, ostane kao sredstvo milosti u punom smislu te riječi. (Neunhauser, 872.) U lutheranstvu je krštenje jedan od dva sakramenta. Martin Luther vidi u sakramentu obećanje, „jedan od Boga ustanovljen znak, znak kome je dodano jedno obećanje“ (Paul Althaus, *Die Theologie Martin Luthers*. Gütersloher Verlagshaus Gerd Mohn, Gütersloh 1969., 297.) Nasuprot katoličkom učenju o sakramentima koji krštenje smatraju apsolutno nužnim za spasenje, ono je za Luthera za vjeru čak nepotrebno (Althaus, 300). Pa ipak je za Luthera – nasuprot spiritualista – krštenje znak i zalag za *Božje* obećanje i Njegovo djelovanje na ljude. (Isto, 302.) „Vjera ne čini sakrament, ona ga prima.“ (Isto, 302.303.) Pošto Bog svoj Savez sa čovjekom ne raskida, nema potrebe za ponavljanjem sakramenta krštenja. Zato je s pravom rečeno: „Naglasci su sada stavljeni drukčije nego protiv rimskog učenja. Ali Lutherovo razumijevanje sakramenata pritom se nije promijenilo.“ (Isto, 303.) Neponovljivi karakter krštenja je i u ekumenskom dijalogu između protestanata i katolika zajednički temelj vjere. (Usporedi Karl Lehmann and Wolfhart Pannenberg, *Lehrverurteilungen – kirchentrennend? Svezak I: Rechtfertigung, Sakramente und Amt im Zeitalter der Reformation und heute*, Herder, Freiburg 1986., 84-86; Kevin Roy, *Baptism, Reconciliation and Unity*, Paternoster Press, Carlisle 1997; David F. Wright, *Scripture and Evangelical Diversity with Special Reference to the Baptismal Divide*, u Philip E. Satterthwaite and David F. Wright, nakladnik, *A Pathway into the Holy Scripture*, Eerdmans, Grand Rapids 1994., 257-275, posebno 265. Augsburška konfesija kazuje da je krštenje, „nötig sei, und dass dadurch Gnad angeboten werde; dass man auch Kinder taufen soll“ (Augsburgische Konfession 2 (CA), Artikel IX, u *Die Bekenntnisschriften der evangelisch-lutherischen Kirche*, Vandenhoeck & Ruprecht, Göttingen 1955., 1:63.) Članak IX osim toga nedvosmisleno jasno kaže: „Stoga se one koji zastupaju

povezano i s izbavljenjem i oproštenjem grijeha,³⁶ adventisti ne vjeruju da ono jamči spasenje.³⁷ Krštenje, shvaćeno kao znak Saveza, prema adventističkom shvaćanju, nema u samome sebi ništa što se ne bi moglo ponoviti, što je karakteristično za sakramentalno gledište.³⁸

Jedno drugo značajno gledište adventističke teologije na ovome mjestu igra važnu ulogu za ovo pitanje krštenja: „... značenje ljudskog izbora kao jednog od odsudnih čimbenika za spasenje svakog pojedinca.“³⁹ ASD priznaju da je Bog čovjeka opskrbio slobodnom voljom. „U svojoj milosti i dobroti Bog teži da svi ljudi budu spašeni zahvaljujući vjeri u Isusa Krista, ali odluku prepušta čovjeku hoće li Njegov milostivi poklon prihvatiti ili odbiti. Zato je svaki

ponovno krštenje odbacuje, jer uče da krštavanje djece nije ispravno.“ (Isto. Usporedi s time još i Friedrich Mildener, *Theology of the Lutheran Confessions*, Fortress Press, Philadelphia 1986., 108-111.) Koristan prikaz različitim razumijevanju krštenja u katolicizmu i protestantizmu nalazimo u Erdmann Schott, *Taufe und Rechtfertigung in kontroverstheologischer Sicht*, Calwer Verlag, Stuttgart 1966., posebno 7-33.

36 Već je 1880. J. N. Andrews napisao niz od četiri članka na temu krštenja, koji su objavljeni u RH-u. Posebno u prva tri ukazuje na tijesan odnos između krštenja i oprostena grijeha. J. N. Andrews, *The Importance of Baptism*, RH, 15. siječnja 1880., 41; *Baptism in Water*, RH, 22. siječnja 1880., 57. Usporedi i Eagan, *Rebaptism Re-Examined*, 15 i dalje. Prema Crkvenom priručniku (56) svako priznanje, s kojim se svaki kandidat za krštenje slaže prije svog krštenja, sadrži pod točkom 12 sljedeće pitanje: „Prihvaćaš li novozavjetno učenje o krštavanju uronjavanjem i želiš li se tako krstiti, da time otvoreno iskažeš svoje povjerenje u Krista i oprostjenje svoje krivnje?“ [Ovdje je riječ o njemačkom Crkvenom priručniku. U izdanju na našem jeziku tih pitanja nema.]

37 Što adventisti vjeruju, 182.183. Još je 1962. Moses Hull odgovorio na stari prigovor da se grijesi ne mogu oprostiti, osim kroz krštenje, pri čemu je pisao da „dosad nitko nikad nije rekao da se grijesi ne mogu oprostiti, osim kroz krštenje. Krštenje niti oprašta grijeha niti ih uklanja, to čini Bog. Ali krštenjem prihvaća pravog vjernika u Krista, ako mu prethodi iskreno pokajanje i vjera u Krista. Onda ima pravo na sve duhovne blagoslove, između kojih se nalazi i oprostjenje grijeha. Kad vjerni kršćanin, koji je kršten – ne nevjerni grešnik – sagriješi, onda ima kod Oca zastupnika. Krist je umro, bio pokopan da bi uskrsnuo. Grešnik to vjeruje i cijelim je srcem poslušan ‘ovom obliku učenja’, što znači da umrije grijehu, bude krštenjem pokopan i ustaje da u novom životu slijedi Isusa. On je oslobođen od grijeha. On je postao Božji sluga i pokazuje kao plod svetost koja na kraju vodi vječnom životu (Rim 6,17). Tek nakon što je poslušan cijeloj ‘formi učenja’, dolazi do oslobođenja od grijeha. Kad tada sagriješi, ima kod Oca zastupnika.“ (M. Hull, *Design of Baptism*, RH, 30. rujna 1862., 141.) Možda najjasniji odgovor na pitanje može li nas krštenje spasiti, nalazimo kod J. H. Waggonera u njegovoj knjizi *Thoughts on Baptism*, gdje na strani 129 piše: „It is not our province to inquire whether it is necessary to inquire whether it is necessary to our salvation or not. We should look to our duties, and leave results with God. It is not the part of the faithful servant to ask: ‘Why am I required to do this?’ It is enough to know that we are required to do it. ... Our answer to the question is both Yes and No. Everything, which the Lord requires, is saving; yet no one duty has salvation in itself alone. If the question means this: Will baptism save me if I neglect other duties? then we answer: No; there is nothing in the Bible which is saving in this sense. Salvation was never made to rest on any such grounds. But if it means: Must I submit to everything which God commands in order to be saved? then we reply: Yes, there is no other way of salvation but conformity to the divine will. Man shall live ‘by every word that proceedeth out of the mouth of God.’“

Na isto pitanje odgovorio je jedan drugi poznati adventist ovako: „We might believe that the Judge will excuse those who have never had an opportunity to be baptized, and who have never had any light upon this subject; but if we suppose that he will excuse us, who have the means to understand this subject, and the opportunity to obey, if we deliberately neglect this plain duty, we deceive ourselves, and shall find in the end that our error is fatal.“ (J. N. Andrews, *The Importance of Baptism*, RH, 15. siječnja 1880., 41, citirano u Lorencin, 73)

38 Što adventisti vjeruju, str. 190, fusnota 2. Crkveni priručnik, str. 51.163. izdanje 1992. Zagreb.

39 Schlüsselbegriffe, „Predestinacija“, 107.

čovjek odgovoran za svoju sudbinu.⁴⁰ U ovoj točki se ASD razlikuju od Calvina,⁴¹ koji je zastupao dvostruku predestinaciju i misao o neodoljivoj Božjoj milosti. Slično važi i za Martina Luthera.⁴² Što se tiče pitanja ljudskog izbora i uloge ljudske volje, ASD su bliži arminijskoj⁴³ predaji i bliže su teološkom stavu baptizma. Premda se ASD formalno ne smatraju arminijancima, „njihovo učenje karakterizira opće arminijsko gledište“.⁴⁴ Zato su ASD odbili stajalište da je osoba, koja je jednom spašena, zauvijek spašena. Naprotiv, čovjeku je moguće da otpadne od Božje milosti i izgubi spasenje.⁴⁵ Ako je tome tako, onda važi i obrnuti slučaj, naime da je čovjeku načelno moguće vratiti se Isusu Kristu i obnoviti Savez s Bogom.

Sva ova pitanja i razmatranja djeluju neposredno na pitanje „ponovnog krštenja“ i „obnovljenog krštenja“⁴⁶ i moraju se uzeti u obzir ako se sada okrenemo nekim konkretnim izjavama u kojima je ova misao tijekom povijesti zastupana od strane adventističkih teologa i rukovodećih osoba.

„Ponovno krštenje“ i obnovljeno krštenje

Premda postoje opaske da je među adventistima svetkovateljima subote bilo od početka proširena praksa da se osobe, koje nisu bile krštene prema biblijskom primjeru uronjavanjem, ponovno krste,⁴⁷ čini se da pitanje krštenja i „ponovnog krštenja“ nikad nije bilo razlog za

40 „God in grace and merry, desires that all men shall be saved through faith in Jesus Christ, but He leaves with man the choice of accepting or rejecting His gracious gift. Every man is therefore responsible for his own destiny.“ (Free Will u SDAE, 479 i dalje.)

41 Usporedi Jean Calvin, *Unterricht in der christlichen Religion* (Institutio Christianae Religionis), Neukirchener Verlag, Neukirchen-Vluyn 1967., 3.21.1, 5, 7; 3.23.6, 7.

42 U vezi s Martinom Lutherom usporedi Harry J. McSorley, Lutherovo učenje o neslobodnoj volji u njegovom glavnom tekstu *De Servo Arbitrio* u svjetlosti biblijske i crkvene tradicije, Max Huber Verlag, München 1967.

43 „With respect to predestination, SDA's are, in a general sense, in the arminian tradition.“ („Predestination“, SDAE, 1145.)

44 „The general Arminian point of view has come to characterize their doctrine.“ („Arminianism“, SDAE, 80.)

45 Uriah Smith, nakladnik RH-a, pisao je da predestinacija, kako je u Svetom pismu izložena, opisuje sigurnost spasenja, „dokle god održavamo određenu vezu s Bogom; u [kalvinističko-prezbiterijanskoj] teologiji ona je odnos koji je neovisno o našoj vlastitoj volji za nas određen, i označava fiksnu odluku za život, koju ne možemo izgubiti, i označava smrt, koju ne možemo izbjeći.“ (RH, 22. travnja 1884., 264, citirano u SDAE, 1145); usporedi poglavlje „Predestination“ od istog pisca u *Synopsis of the Present Truth*, 304-313.

46 Da izbjegnemo nepotrebnu govornu zabunu, primjenjujemo izraz „obnovljeno krštenje“ za slučajeve u kojima su osobe u ime Oca, Sina i Svetoga Duha više nego jednom krštene uronjavanjem, i u istoj crkvi. Nasuprot tome izraz „ponovno krštenje“ odnosi se na ljude, koji dosad još nikada nisu kršteni uronjavanjem i zato se moraju ponovno krstiti.

47 Prvi članak u RH, koji se bavio pitanjem krštenja čini se da je napisao John C. Day, *Baptism*, RH, 4. srpnja 1854. Usporedi posebno raspravu u John Byington, *Re-baptism*, RH, 24. siječnja 1856; J. H. Waggoner, *Baptism*, u RH, 2. travnja 1857; isti pisac, *Baptism*, RH, 9. travnja 1857; James White, *Re-Baptism*, u RH, 6. kolovoza 1867; isti pisac, *The Importance of Baptism*, RH, 15. siječnja 1880; isti, 22. siječnja 1880; isti, 5. veljače 1880; isti, 26. veljače 1880; Uriah Smith, *Rebaptism*, u RH, 7. srpnja 1891. Za daljnje izvore i jednu korisnu raspravu iz materijala u ranoj adventističkoj povijesti vidi Jovan Lorencin, *Rebaptism as Understood by Seventh-Day Adventists in the Formative Years of the Church (1844-1901)*, 1925, *Adventist Heritage Center*, James White Library, Andrews University, Berrien Springs, 45-114, i opširno navođenje prvih članaka u RH u istom djelu, 117-122.

značajnije neslaganje.⁴⁸ Zato i ne čudi što je pitanje „ponovnog krštenja“ u Crkvi ASD dosad jako malo istraživano.⁴⁹ Jedan od razloga za relativno mršavi materijal koji se bavi pitanjem „ponovnog krštenja“, može biti što ovdje dotičemo osjetljivo područje, kod kojeg nije dotaknuto samo individualno iskustvo pojedinog vjernika, nego osim toga i teološko tumačenje ovog najvažnijeg obreda vjere.⁵⁰

Prvo ćemo se obratiti pitanju kako su ASD razumjeli „ponovno krštenje“ ljudi, koji su već bili kršteni uronjavanjem u ime Oca, Sina i Svetoga Duha.

„Ponovno krštenje“

Pošto su pioniri adventnog pokreta smatrali uronjavanje jedinim prihvatljivim i biblijski važnim oblikom krštenja, smatrali su one koji su bili kršteni na drugi način, kao nekrštene. Drugim riječima: Pitanje, koje se pojavilo među ranim adventistima u vezi s praksom „ponovnog krštenja“, nije bilo, treba li netko tko još nije bio kršten uronjavanjem, biti ponovno kršten.

I kasnije se ponovno pojavilo pitanje „ponovnog krštenja“ u izdanjima Crkve. Usporedi F. M. Wood, *Should There Ever Be Rebaptism?*, *The Advent Review*, 8. listopada 1942., 7; W. Bradley, *Baptism and Rebaptism*, RH, 17. veljače 1972., 7; Mervyn Maxwell, *Questions Youth Are Asking Today – Signs of the Times*, listopad 1972., 30; Ivan Crawford, *Your Bible Questions Answered – How Many Baptisms?*, *Signs of the Times*, srpanj 1976., 28; Wayne Judd, *Why Not Ask – How Many Baptisms?*, *Signs of the Times*, srpanj 1978., 28.29; Parson to Parson: *What would you do? Censuring a repentant member*, *Ministry*, travanj 1984., 25; Frank B. Holbrook, *Frank Answers*, *Signs of the Times*, svibanj 1984., 28; George W. Reid, *Is Rebaptism Biblical?* 28. lipnja 1984., 8 (664); Miriam Wood, *What if I Break a Baptismal Vow?* AR, 24. rujna 1887., 16 (1080); Rex D. Edwards, *Baptism: Pastoral Perplexities*, *Ministry*, prosinac 1987., 7-10; isti pisac, *Baptism and Conversion*, *Ministry*, kolovoz 1993., 11-13.27; Gina Spivey Brown and Loretta Parker Spivey, *Take me to the Water ... Again?*, AR, prosinac 1996., 27 (1499).

48 Lorencin, 48.

49 Lorencin, 1. Pored gore navedenih članaka i objava, poznati su nam još sljedeći radovi: D. E. Robinson, *Rebaptism: A Statement in Reply to the Question of Mrs White's Advocacy of Rebaptism*, 1932, *Adventist Heritage Center*, James White Library, Andrews University, Berrien Springs; Bruce A. Moore, *The SDA Position on Rebaptism in the Nineteenth Century*; Gerald Nelson Retzer, *Grounds for Rebaptism*, 1971., *Adventist Heritage Center*, James White Library, Andrews University, Berrien Springs; Gordon M. Hyde, *A Study on the Understanding of Rebaptism in the Seventh-day Adventist Church*, unpublished script, *Biblical Research Committee*, revised, siječanj 1978. (prvi put u kolovozu 1974); John Patrick Eagan, *Rebaptism Re-Examined*, 1979., *Adventist Heritage Center*, James White Library, Andrews University, Berrien Springs; i Bruce A. Banner, *Thoughts on Baptism in the Early Years of Adventism*, *Research Paper*, *Andrews University Seventh-day Adventist Theological Seminary*, 20. studenoga 1990.

50 To je i u drugim crkvama problem kako je to prikazao prof. Slenczka. Reinhard Slenczka, *Taufe – Taufenerneuerung – Wiedertaufe, Kerygma und Dogma*, 34 (1988) 105. Usporedi i Rudolf Weth, *Taufverständnis und Taufpraxis in den Freikirchen als Anfrage an die landeskirchliche Taufpraxis*, u *Christine Lienemann-Perrin*, *nakladnik*, *Taufe und Kirchenzugehörigkeit: Studien zu Bedeutung der Taufe für Verkündigung, Gestalt und Ordnung der Kirche* (Chr. Kaiser, München 1983., 337-366, posebno 342.343; i najnovija rasprava u *idea-Dokumentation 8/98* pod naslovom: „Wasser allein macht's freilich nicht. Pro und Kontra Kindertaufe“ s doprinosima Rolf Hillea, Uwe Swarata, Heinz-Werner Neudorfer, Wilfried Haubeka, Rolf Walkera i Rolanda Gebauera. Usporedi i Paul Beasley-Murray, *Baptism for the Initiated*, u Stanley E. Porter i Anthony R. Cross, *nakladnici*, *Baptism, the New Testament and the Church: Historical and Contemporary Studies in Honour of R. E. O. White*, *Sheffield University Press*, Sheffield 1999., 467-476.

Smatralo se da takav uopće nije kršten.⁵¹ J. H. Waggoner je snažnim naglaskom formulirao ovu misao još 1857. kad se morao uhvatiti u koštac s prigovorima protiv ponovnog krštenja: „Što se tiče primjerenosti krštavanja onih koji su u svom djetinjstvu ili u neko kasnije vrijeme bili poškropljeni, o tome ne treba gubiti riječi. To nije krštenje. Za njih to ne bi bilo ponovno krštenje.“⁵² Oko deset godina kasnije je James White ponovio istu misao sa sličnim riječima u jednom članku pod naslovom „Re-Baptism“ (Ponovno krštenje). Prema Jamesu Whiteu ponovno krštenje (rebaptism) znači „ponovno biti kršten. ... Time ne mislim na ljude koji su bili poškropljeni ili poliveni vodom. Jer takvi nisu nikad kršteni.“⁵³ Prema tom shvaćanju, koje je došlo iz usta vodećih osoba, među ranim adventistima netko tko je ranije bio poškropljen ili bio primljen krštenjem u nekom drugom obliku osim uronjavanjem, nije bio ponovno kršten. On je prema adventističkom shvaćanju po prvi put (ispravno) kršten.⁵⁴

Krštenje se smatralo temeljnim kršćanskim iskustvom. Vjerovalo se da je „novi život kršćana ispravno počeo krštenjem“⁵⁵ i da je krštenje uronjavanjem bilo nužno za one koji su ranije bili kršteni škropljenjem, polijevanjem ili na bilo koji drugi način, a koji nije odgovarao biblijskom uzoru. Ipak su adventisti spremno priznali da će Bog, kao pravedni Sudac, „opravdati sve koji nisu nikad imali priliku da se krste, i o tome nisu primili svjetlo ...“⁵⁶ Na sličan način izrazio se i Uriah Smith: „Premda će besumnje biti spašeni mnogi koji nisu nikad bili uronjeni, oni koji su o tim stvarima primili jasno svjetlo, bit će suđeni prema tom svjetlu i na način kako su živjeli u tom svjetlu.“⁵⁷ Pitanje kojim bi se sada trebalo pozabaviti jeste, da li pod izvjesnim

51 Ipak treba držati na umu da unatoč tako snažnim uvjerenjima u vezi s krštenjem, prvi su adventisti također zastupali mišljenje da će „besumnje biti spašeni mnogi, koji nikad nisu bili uronjeni“. (Uriah Smith, *Synopsis of the Present Truth*, 285.)

52 „Of the propriety of baptizing those who have been sprinkled, either in their infancy or at any other time, scarcely a word need be said; as that is not baptism, to such it would not be rebaptism.“ (RH, 2. travnja 1857., 173). J. H. Waggoner komentira praksu nekoga u ime Oca, i t. d., „poškropiti“ („sprinkling“), tako što kaže: „To mi se čini uzaludnim uzimanjem Njegovog imena u usta.“ On to označava kao „neodobrenu ceremoniju“. (Isto.) Nekoliko dana kasnije Waggoner je ponovno postavio ovo pitanje i odbacio misao da poštena namjera u neispravnoj stvari ne može biti nadomjestak za ono što je ispravno, kad neispravno postane jasno. Zato prošlo čovjekovo iskustvo nije dovoljno jamstvo za njegovo daljnje prihvaćanje od strane Boga. (RH, 9. travnja 1857, 181.)

53 „... rebaptism means to be baptized again ... I do not refer to those people who have been sprinkled or had water poured upon them; for such have never been baptized.“ (James White, *Re-Baptism*, *Adventist Review and Sabbath Herald*, 6. kolovoza. 1867., 114) Kao što iz ovog navoda jasno proizlazi, dolazi zbog terminologije kojom se služi James White do određene razlike između „ponovnog krštenja“ i obnovljenog krštenja. Barem u ovom slučaju James White primjenjuje pojam „ponovno krštenje“ (rebaptism), da označi ono što bismo mi opisali kao „obnovljeno krštenje“, odnosno višekratno krštavanje uronjavanjem tijekom života.

54 Eagan, *Rebaptism Re-Examined*, 4; usporedi Dip, Pour, Sprinkle, and Wash, RH, 29. svibnja 1856., 43; J. N. Andrews, *Sprinkling not Baptism*, RH, 15. travnja 1880., 249.

55 Uriah Smith, *Synopsis of the Present Truth*, 284 i dalje.

56 J. N. Andrews, *The Importance of Baptism*, RH, 15. siječnja 1880. Andrews piše dalje: „... ali ako mislimo da će nas On opravdati iako smo imali prilike da ovu temu razumijemo i priliku da pokažemo poslušnost, a ipak svjesno zanemarimo našu jasnu dužnost, varamo sami sebe i na kraju ćemo shvatiti da smo počinili fatalnu pogrešku.“ Citirao Moore, 9.

57 „And while many doubtless will be saved who have never been immersed, those who have the clear light upon these subjects will be judged according to that light, and the manner in which they walk in that light.“ (Uriah Smith, *Synopsis of the Present Truth*, 285.)

uvjetima netko, koji je već kršten uronjavanjem, može proći obnovu krštenja ili može li se njegovo krštenje obnoviti ako je otpao od vjere i doživio novo obraćenje.

Obnovljeno krštenje

Zbog gore opisanog adventističkog razumijevanja krštenja ne iznenađuje da u Adventističkoj crkvi ima vjernika koji su obnovili krštenje, premda su već uronjavanjem biblijski ispravno bili kršteni u Crkvi ASD-a. Razloge za želju obnavljanja krštenja možemo grupirati kako slijedi.

Rastenje u vjeri

Oni koji su uronjavanjem doživjeli krštenje na osnovi vjere, ali nisu držali sve Božje zapovijedi, predstavljaju poseban slučaj.⁵⁸ J. H. Waggoner odgovorio je takvima tako što je rekao da se trebaju još jednom krstiti, pošto iskrenost u pogrešnoj stvari nije nadomjestak za ispravno postupanje, kad naopako postane jasno.⁵⁹ Nešto kasnije, 1867. godine James White spominje različite slične razloge, zašto bi netko trebao obnoviti svoje krštenje. Nekoliko zanimljivih točaka ćemo malo pobliže razmotriti.

James White vidi mogućnost za obnovljeno krštenje u situaciji kad netko primi novo ili veće svjetlo, koje u njemu budi novo razumijevanje, posebno u vezi s Božjim zapovijedima.⁶⁰ Kao primjer navodi Ivanovo krštenje s kasnijim krštavanjem učenika u Efezu, koje je Ivan Krstitelj već ranije krstio: „Zapazite ovo. Ovi su učenici kod oba krštenja imali jasno svjetlo. Oni su samo prešli s jednog svjetla k drugom, većem svjetlu. U našem slučaju većina se nalazila u mraku i bili su umotani u babilonsku odjeću ili pokriveni odjećom koja je bila još prljavija. Mi smo slijedili pogrešan pravac. Istina nas je zaustavila i dala nam novi smjer, oslobodila nas i očistila. Ako su prije osamnaest stoljeća bila nužna dva krštenja kad su ljudi stupili na put istine, koliko je to još nužnije sada u gore spomenutim slučajevima.“⁶¹

Još je 1857. ukazivanje na obnovljeno krštenje u Djelima apostolskim 19,1-7 tumačeno tako da je apostol Pavao prakticirao „Ponovno krštenje“.⁶² Zato što su prihvatili božansko podrijetlo Ivanova krštenja, prvi su adventisti bili spremni prihvatiti da su Djela 19,5 bila slučaj „Ponovnog krštenja“.⁶³ Ovaj primjer primijenjen je i na iskustvo onih koji su već bili kršteni uronjavanjem u drugim kršćanskim crkvama i koji su sada osjetili nužnost „Ponovnog kr-

58 Usporedi pitanje koje je A. G. Carter nabacio u svom članku „Baptism“, RH, 2. travnja 1857., 172.

59 J. H. Waggoner, Baptism, RH, 2. travnja 1857., 172; i isti pisac, Baptism, RH, 9. travnja 1857., 187.

60 Usporedi Moore, 13 i dalje.

61 James White, Re-Baptism, 114: „Mark this. Those stood in clear light at the time of both immersions. They only advanced from light to still greater light. In our case most of us were in darkness, wrapped about with Babylonian garments or those still more filthy. We were pursuing in a wrong direction. The truth stopped us, turned us about, stripped us, and cleansed us. If two baptisms, while walking on the plane of truth, were required eighteen centuries ago, how much more requisite in the cases described above.“

62 „That it [rebaptism] was practiced by the Apostle, as recorded in Acts xix, there can be no doubt; the question that remains is, What circumstances will justify us in following the example?“ (J. H. Waggoner, Baptism, RH, 2. travnja 1857., 173.)

63 Za razumijevanje prvih adventista krštenja u Efezu vidi Lorencin, 86-89.

štenja“ ili obnovljenog krštenja, kad su u važnim područjima kršćanske vjere prihvatili nove istine, na primjer u vezi s Božjim Zakonom, koji djeluje kao sporazumni Savez.⁶⁴

I Ellen White je koristila Djela apostolska 19 na sličan način, kad je u svojoj knjizi *Sketches from the Life of Paul* (1883) pisala: „There is still another lesson for us in the experience of those Jewish converts [in Acts 19,1-7]. When they received baptism at the hand of John, they were holding serious errors. But with clearer light they gladly accepted Christ as their Redeemer; and with this advance step came a change in their obligations. As they received a purer faith, there was a corresponding change in their life and character. In token of this change, and as an acknowledgement of their faith in Christ, they were baptized, in the name of Jesus. *Many a sincere follower of Christ has had a similar experience. A clearer understanding of God's will places man in a new relation to him. New duties are revealed.* Much which before appeared innocent, or even praiseworthy, is now seen to be sinful. The apostle Paul states that though he had, as he supposed, rendered obedience to the law of God, yet when the commandment was urged upon his conscience by the Holy Spirit, 'sin revived, and I died'. ... There are many at the present day who have unwittingly violated one of the precepts of God's law. *When the understanding is enlightened, and the claims of the fourth commandment are urged upon the conscience, they see themselves sinners in the sight of God.* 'Sin is the transgression of the law' and 'he that shall offend in one point is guilty of all.' The honest seeker after truth will not plead ignorance of the law as an excuse for transgression. ... He reveres God's law as holy, just, and good, and he repents of his transgression. By faith he pleads the atoning blood of Christ, and grasps the promise of pardon. *His former baptism does not satisfy him now. He has seen himself a sinner, condemned by the law of God. He has experienced anew a death to sin, and he desires again to be buried with Christ by baptism, that he may rise to walk in newness of life. Such a course is in harmony with the example of Paul in baptizing the Jewish converts.* That incident was recorded by the Holy Spirit as an instructive lesson for the church.⁶⁵

Doživljaj vjernih u Efezu (Dj 19) dakle, shvaćen je tako da su se zbog toga ponovno krstili, jer su prihvatili veće svjetlo i u svom načinu života kroz ovo novo svjetlo izvršili promjene.⁶⁶ To ima smisla ako krštenje razumijemo kao znak Saveza u saveznom odnosu, u kojem Božji Zakon određuje ponašanje i određuje smjernice za savezni odnos i pristup Božjeg svetog Zakona smatramo grijehom. Zato postaje razumljivije zašto je novo svjetlo sedmog dana-subote, kao znaka Božjeg Saveza, imalo tako važnu ulogu po pitanju „Ponovnog krštenja“.

Preuranjeno krštenje

Još jedan razlog za obnovu krštenja vidimo u slučajevima takozvanog nezrelog ili preuranjenog (*premature*) krštenja. „Neki od nas nisu bili pripremljeni“, piše James White. „Bili smo živi pokopani“,⁶⁷ drugim riječima nismo se pokajali i nismo umrli svome „ja“. James White je

64 Eagan, 12.

65 Ellen G. White, *Sketches from the Life of Paul*, Review and Herald Publishing Association, Washington, D.C. 1974., 132 i dalje.; usp. E. G. White, *Djela apostolska*, str. 177-179, *Znaci vremena*, Maruševac 2003.

66 Eagan, 12.

67 James White, *Re-Baptism*, RH, 6. kolovoza 1867., 114.

preuranjeno krštenje spomenuo i na drugome mjestu: „Neki od nas nismo znali zašto smo bili kršteni. Propovjednik je rekao da se moramo krstiti i mi smo poslušali.“⁶⁸ Očito u ovim slučajevima nije od strane kandidata za krštenje donesena iskrena odluka. Formalni obred krštenja bez popratnog osvjedočenja srca o grijehu, smatrao se nedovoljnim za živi savezni odnos s Isusom Kristom.

Krštenje putem nesvetih ruku

Još jedan razlog koji je spomenuo James White jeste krštavanje putem „nesvetih ruku“.⁶⁹ Već se 1861. pojavio problem neodobrenog krštenja i nužnosti „ponovnog krštenja“ u slučaju nekog J. Bostwicka, koji je zbog situacije koja slijedi postavio pitanje: „Dragi brate White! Htio bih tvoj savjet zbog sljedeće stvari. Starješina ove crkve je, nakon što ga je mjesna crkva isključila, krstio jednu skupinu braće – oko trideset milja udaljenih odavde – i njima podijelio Gospodnju večeru. Je li to dopušteno? Je li nužno da ova braća budu ponovno krštena? Oni zasada ne znaju za njegovo stanje [u Crkvi].“⁷⁰

James White je odgovorio: „Prema našem mišljenju bolje da se to sa spomenutim osobama nije dogodilo. Bilo bi bolje da ih je krstio netko tko je za to opunomoćen.“⁷¹ Čini se da se ova teškoća prije svega u ranoj fazi Adventističke crkve, pojavila zbog oblika slabe organizacije.⁷² U ovom slučaju problem se vjerojatno sastojao u tome da je krštenje provela osoba koja nije bila priznata od strane nositelja odgovornosti i vjerništva.

Vjerojatno je James White imao pred očima ovu ili neku sličnu situaciju, kad je kasnije pisao: „Kod nekih od nas su administratori bili neumjereni i požudni ljudi. Oni su bili robovi duhana, čaja i kave.“⁷³ Takvu izjavu možemo bolje razumjeti ako uzmemo u obzir religioznu dimenziju i usku vezu zdravstvene vijesti s porukom trojice anđela,⁷⁴ koja je od centralnog značenja za adventistički identitet i misiju. Adventisti nisu zainteresirani za zdravlje iz legalističkih razloga. Zdravstvena načela nisu poštovana da bi se čovjek spasio, nego zato što nas je Krist oslobodio i izbavio. Međutim zdravlje je s vjerom povezano utoliko što nas ono osposobljava

68 „Some of us did not know what we were being baptized. The minister said we must, and so we obeyed.“
(Isto.)

69 Isto.

70 James White, *Organization*, RH, 19. studenoga 1861., 196; citirano u Moore, 13: „Dear Bro. White: I wish to ask your advice with regard to the following: The elder of this church, after being disfellowshipped by the church in this place, took it upon him to administer the ordinance of baptism and the Lord's supper to a band of brethren thirty miles distant. Can this be considered valid? Is it necessary for these brethren to be again baptized? They were ignorant, at the time, of his standing.“

71 Isto. „We give it as our opinion that it had better be all blotted out by the persons' referred to being baptized by a proper administrator.“

72 Moore, *The SDA Position on Rebaptism in the Nineteenth Century*, 11.

73 James White, *Rebaptism*, 11.

74 Ellen White piše na jednome mjestu da je zdravstvena reforma „part of the third angel's message and is just as closely connected with it as are the arm and hand with the human body“. (*Testimonies to the Church*, sv. 1, 486.) Jedan od korisnih pregleda adventističke vijesti o zdravlju, njenom podrijetlu i značenju nalazi se u E. E. Robinson, *The Story of Our Health Message*, Southern Publishing Association, Nashville 1965; E. W. Hon, *Ein Ruf zum persönlichen Dienst*, EUD, Bern 1992., naročito 124-132.

da sačuvamo bistar um, koji nam dozvoljava da razumijemo Božju volju i pomaže nam da tijelo očuvamo zdravim, da bismo mogli vršiti Božju volju.⁷⁵ Vjerojatno je James White zbog te povezanosti rekao da „su neki moderni administratori bili u zabludi ne samo kad su provodili svečani obred u ime Oca, Sina i Svetoga Duha, već su u to vrijeme bili u sukobu s tako važnim istinama kao što je biblijska čistoća i darovi Crkvi. Njihova glavna vijest bila je sebe opravdati u upotrebi duhana, boriti se protiv darova [Božjih] i širiti lažne izvještaje o adventistima sedmog dana. Oni su u ono vrijeme bili đavolje slugе i pobunili su se protiv Božjeg Djela i sami sebe pripremali za Njegov gnjev.“⁷⁶

Izgleda da je dublja briga ponovno bila da se određene osobe krštava bez ovlaštenja za to, i osim toga šire neistine o adventistima sedmog dana.

Nekoliko godina kasnije je R. F. Cottrell ukazao na to da primanje krštenih vjernika kod Boga ne ovisi o stanju onoga koji provodi obred, već o pokajanju, vjeri i poslušnosti srca onoga koga se prima krštenjem. Ako se kasnije ispostavi da je krstitelj Juda, to neće ništa promijeniti na poslušnom srcu kandidata za krštenje i njega u Božjim očima zbog toga učiniti neprihvatljivim, premda se nijedan pravi vjernik ne bi svjesno predao primanju krštenja „kroz prljave ruke“.⁷⁷ U nedavnoj prošlosti su se slični problemi pojavili u takvim krštenjima u Adventističkoj crkvi, koje su provodile takozvane „Private Ministries“, koje se kreću na rubu ili su već van službenih granica Crkve.⁷⁸

Otpad od vjere

Jedan drugi razlog zašto bi bilo nužno da netko moli da ga se ponovno krsti, može biti raniji otpad od vjere. James White je, na primjer, bio mišljenja da ljudi koji su otpali od vjere i poslije toga se opet obrate, mogu biti još jednom kršteni. On je to tumačio ovako: „Again, some who now stand firm in the truth, have, since they were baptized, gone back and sinned worse than

75 Usporedi SDAE, 574.

76 James White, *Rebaptism*, 114: „Some modern administrators have not only been in error when they performed the solemn ordinance in the name of the Father, Son and Holy Spirit, but were at that moment at war with such vital truths as Bible purity and the gifts of the church. Their principal message was to justify themselves in the use of tobacco, fight the gifts, and circulate lying reports concerning Seventh-day Adventists. They were then the servants of the Devil, in rebellion against the work of God, and were preparing themselves for his wrath.” Ellen

White je pisala da „je zdrav način života sveta dužnost, koju je Bog naložio svakom razumnom biću, koje je stvoreno na Njegovu sliku, da bi tu sliku u najviše mogućem savršenom stanju mogao održati.“ (*Spiritual Gifts*, sv. 4a, 148; usp. sa *Testimonies*, sv. 1, 486-489.) Pošto je naš um jedini kanal preko kojega Bog može doći u vezu s čovjekom, sve što razara ili oslabljuje naše umne sposobnosti ograničit će nas da Boga stvarno upoznamo i ljubimo.

77 R. F. Cottrell, *RH*, 6. rujna 1870., citirano u *Lorencin*, 66. Čini se da je Ellen White razumjela osjećaje onih koji pate zato što su kršteni od samozvanih vjesnika, koji su za Božju stvar pravo prokletstvo. Usp. *Ellen G. White, Rani spisi*, str. 97, *Znaci vremena*, Zagreb, 2007; citirano u *Moore*, 12. „Ako i postoje nagovještaji za to da je u prvim godinama bilo nesporazuma oko pitanja karaktera onoga koji je krštavao, to uglavnom nije imalo utjecaja na izgradnju adventističkog nauka.“ (*Schlüsselbegriffe*, 158.)

78 Usporedi *Issuss: The Seventh-day Adventist Church and Certain Private Ministries* (North American Division, n.S., n.d.), 17.

before. Since their apostasy, they have repented as never before, have believed as never before, and have – no, have not been baptized. They go back beyond their apostasy, for baptism, and patch it on to repentance and faith and the third message. Did they repent when they first yielded to the claims of the gospel? Then when they heard the third message their cup of repentance was a hundred fold more bitter. Did they back there exercise faith in the Savior? When the faith and hope of a coming Redeemer to restore all things burst in upon them, and they saw by the light of the heavenly sanctuary and the third message the great work of preparation for that event, their faith grasped tangible things with a clearness and strength a hundredfold more than the former faith. And now what shall be done? Tell them they must stop at faith? At their first conversion, the order of events was, repent, believe, and be baptized. At their second conversion the order is repentance, faith, and...⁷⁹

Koliko puta može netko otpasti od vjere i ponovno se krstiti? Povijesno gledano ASD nisu zstupali determinističko gledište spasenja, prema kojem jednom spašen je zauvijek spašen. Umjesto toga za ASD postoji mogućnost potpunog otpada od vjere, premda je osoba ranije čvrsto vjerovala u Boga. Teološki s tim u vezi pisao je James White: „Kada krštenje dvaput slijedi vjeri i pokajanju, onda im može i deset puta slijediti. Zašto ne? Ali trebamo li onda biti toliko često kršteni koliko puta sagriješimo? Kad griješimo u toj mjeri da izgubimo svoju vjeru, onda ovaj otpad od vjere zahtijeva temeljito obraćenje i potpuno ponovno uskrsnuće vjere. Onda nam je potrebno i krštenje – i ako bi tako bilo deset puta. Grešnik je grešnik, i ako je za vremena milosti sto puta iskusio Božju naklonost i opet je izgubio, *kad bi tako što bilo moguće*. I kad grešnik jednom treba vjeru, pokajanje i krštenje, onda ih opet iznova treba.“⁸⁰

Ovu izjavu Jamesa Whitea moramo gledati u pravoj povezanosti da bismo je mogli primjerenom razumjeti. Iz načina na koji je on formulirao svoje uvjerenje, jasno je da on ne propagira neograničeno obnavljanje krštenja. On jednostavno zaključuje da je u biti moguće izgubiti vjeru i opet je povratiti, čak i višeput, *kad bi takvo što bilo moguće*.

Također trebamo zapaziti da James White ne preporučuje krštenje svaki put kad sagriješimo, već samo u situacijama kad se to dogodi u takvoj mjeri „da izgubimo svoju vjeru“. Drugim riječima on govori o potpunom otpadu, dakle o situaciji koja zahtijeva „potpuno ponovno uskrsnuće vjere“. Osim toga, čini se da James White ima pred sobom iskustvo onih adventnih vjernika, koji su se u okviru velikog razočaranja 1844. potpuno odrekli svoje vjere, ali koji su se pokajali zahvaljujući svjetlu o nebeskom Svetištu i o vijesti trojice anđela doživjeli novo iskustvo vjere i novo obraćenje. Takvo duhovno iskustvo nije se moglo objasniti kalvinističkim shvaćanjem, gdje je Bog od vječnosti unaprijed odredio one koji će biti spašeni i izgubljeni. Po svemu sudeći čini se da je James White, zajedno s drugim adventističkim pionirima, reagirao na snažne predrasude adventističkih protivnika, koje su iznesene protiv

79 James White, Re-Baptism, 114.

80 James White, Re-Baptism, 114. Dodajemo naglašavanje: „If baptism should follow faith and repentance twice, it may ten times. Why not? But should we be baptized as often as we sin? If we sin to that degree that we lose our faith, which apostasy calls for thorough repentance and a complete resurrection of faith, then we need a baptism, if it be ten times. A sinner is a sinner, though he may a hundred times during his probation, if such a thing be possible, come into favor with God, and then lose that favor. And if a sinner needs faith, repentance, and baptism, at one time, he needs them at another.“

mogućnosti takvog iskustva.⁸¹ I Ellen White dozvoljava mogućnost ponovnog krštenja slučaju teškog otpada od vjere i iskrenog obraćenja. Ona piše: „Gospodin zahtijeva odlučnu promjenu. Kad se duša stvarno obratila, onda je pustite da se ponovno krsti. Pustite je da obnovi svoj zavjet s Bogom i Bog će s njom obnoviti svoj Savez. ...“⁸² Od takvih iskaza ne bi trebalo niti bi se smjeli donijeti prenamagljivi zaključci. Iako su Ellen i James White smatrali obnovu krštenja u životu čovjeka kao gotovu stvar, oni ne podupiru prenamagljivo ponavljanje ovog svetog čina. To je vidljivo iz vlastitih riječi Jamesa Whitea na početku istog članka: „Mi čvrsto vjerujemo da je *jedno uronjavanje dovoljno*, ako je izvršeno na pravoj osobi u pravo vrijeme od strane prave osobe.“⁸³ A na kraju tog članka on odgovara na pitanje trebamo li se svaki put kad sagriješimo nanovo krstiti: „Postoje različiti stupnjevi grijeha. Nitko živ nije slobodan od onoga što nazivamo grijehom, ali on s punim pravom može svake večere moliti: ‘Gospodine, oprosti mi moje grijehе koje sam danas počinio.’ *Pa ipak ne bi zbog toga morao svakog dana biti uronjavan*. Ali koliko god puta otpadne od vjere i učini sve odvratne stvari koje čine bezbožni ljudi, a onda se obrati pokajanju i vjeri, treba biti kršten, kad je njegova žalosna sudbina da ova tri koraka mora nekoliko puta učiniti. Kad Bog primi prvi korak, a Krist drugi, onda Crkva ne bi trebala zabraniti treći. Amen.“⁸⁴

Obavezno treba obratiti pažnju na to da James White ne preporučuje krštenje svaki put kad netko sagriješi, nego samo u takvim teškim situacijama, koje su za sobom povukle potpuni gubitak vjere i zahtijevaju potpuno ponovno buđenje vjere.

Izgleda da su James White i drugi adventistički pioniri bili suzdržani kad se radilo o tome da se adventiste često i brzo ponovno krštava. Razlog tome mogao je biti moguća reakcija na ekstremni entuzijazam nekih milerita za praksu „ponovnog krštenja“, koje je u proljeće 1843. (a možda i pred samu jesen 1844.) bilo prošireno.⁸⁵ Jedan onovremeni opis glasi: „Kad je u ponoćnom času samo jedno dijete izrazilo želju da se krsti, cijela se skupina smjesta pojavila kod vode da sudjeluje u obredu. Za posebno revne članove sekte bilo je posebno neobično ne krstiti se višeput. Kod takvih prigoda mnogi od njih bi ušli u vodu na način koji potpuno ne odgovara svečanom ponašanju koje odgovara takvim trenucima.“⁸⁶

81 Usporedi J. H. Waggoner, *Baptism*, RH, 2. travnja 1857., 173.

82 Ellen G. White, *Letter 63*, 1903., citirano u *Evangelisation*, 346. To je bio i službeni stav Adventističke crkve u kasnijim izdanjima. Usporedi na primjer F. M. Wood, *Should There Ever Be Rebaptism?*, *The Advent Review and Sabbath Herald*, 8. listopada 1942., 7; W. Bradley, *Baptism and Rebaptism*, RH, sv. 149, 7, 17. veljače 1972,7; Mervyn Maxwell, *Rebaptism?*, *Signs of the Times*, sv. 99/10 (1972), 30; Wayne Judd, *How many Baptisms?*, *Signs of the Times*, sv. 105/12 (1978), 25 i dalje; usp.. *Parson to Parson: What would you do? Censuring a repentant member*, *Ministry*, sv. 57/4 (1984), 25. To je i službeni stav Adventističke crkve kako je izražen u *Crkvenom priručniku*, str. 51.

83 James White, *Re-Baptism*, 114: „That one immersion is sufficient when administered to and by the proper person at the right time, we fully believe“.

84 James White, *Re-Baptism*, 115.

85 *Usp. Eagan*, 6 i *Dodatak A*, 24 i dalje.

86 *History of Garland, Maine*, n. d. (Extract) DF 414, Ellen G. White *Research Ccntcr*, 281 i dalje, citirano u *Eagan*, 24: „If, at the midnight hour a mere child expressed a desire to be baptized, the whole company promptly appeared at the water’s side to participate in the ceremony. It was not uncommon for a zealous number of the sect to be baptized several times. On such occasions, many of them deserted themselves in the water in a manner not fully in accord with the solemnity which is expected at

Takvo ponašanje na koje se izgleda moglo naići i poslije velikog razočaranja 1844.,⁸⁷ prvi adventisti nisu podupirali, nego smatrali fanatizmom.⁸⁸ Ellen White je više puta ukazivala na to da je kandidata za krštenje nužno temeljito pripremiti.⁸⁹ Nužnost temeljitog podučavanja i pripreme za krštenje vidljivo je i iz članka „Živi pogrebeni“ G. D. Balloua: „Kad bi se slijedio Ivanov primjer, bilo bi manje otpada i ne bi toliki molili da budu ponovno kršteni. Crkva bi u nekim slučajevima bila deset puta manja, ali jača, jer bi imala manje tereta za nošenje. Neka bi Bog uskoro dao da dođe dan da među nama prestane takvo nezrelo djelo.“⁹⁰

Čini se da je nedovoljna priprema kandidata za krštenje bila jedan od glavnih razloga za praksu obnavljanja krštenja.⁹¹ Adventistička crkva po cijelome svijetu bi dobro učinila kad bi poštovala riječi J. H. Waggonera, koji je 1878. u vezi sa situacijom svjevernoameričkih propovjednika pisao: „Žalimo zbog prakse da se ljude krštava uz mali dokaz namjere srca – uz obraćenje koje je previše površno, ili nije uopće nikakvo obraćenje. Imamo razloga za mišljenje, i boli nas o tome izvijestiti, da u ovoj zemlji privilegija ima nemali broj propovjednika, koji mnogo više misle na brojke onih koje u određeno vrijeme mogu pozvati i krstiti, nego na kršćanski život, na stabilnost i integritet svojih obraćenika nakon što su kršteni. ... Takvi djelatnici bi dobro postupili kad bi se podsjetili da će njihov posao još biti provjeren, i ako se neće pokazati ispravnim, pretrpjet će velike gubitke. ... Često smo slušali izvještaj da je na jednoj evangelizaciji kršteno toliko i toliko njih, dok crkva, pod čijim je pokroviteljstvom obavljen posao, nije uopće ojačala nakon tog truda. Drvo, sijeno i slama nisu prihvatljivi za građevinu i ne donose graditeljima nikakvu plaću. Činjenica jeste da nam Pismo ne daje pravo odlagati krštenje pokajnika. Ali mi moramo imati neke dokaze o iskrenosti i namjeri srca, dokaz da se poštuju zahtjevi Božjeg svetog Zakona i uvjeti za sveti život u skladu s Pismom. Upravo onako kako ‘sadašnjoj istini’ za svaku eru trebamo ukazati svoju najozbiljniju pozornost, tako bismo se trebali čuvati grešaka počinjenih u svakoj eri. Ako se nalazimo u opasnosti da zabludimo, bolje je da pogriješimo u brižnosti, gdje nas nedostatak opreza zbog raširenih lažnih učenja
such times.“

87 Eagan, 24.

88 Usporedi članak „The Law and Baptism, RH, 24. listopada 1854., 85, citiran u Eagan, 24.

89 „Krštenicima je potrebna vrlo temeljita priprema. Potrebno im je još savjesnije poučavanje od onoga koje obično primaju. Onima koji su tek upoznali istinu treba detaljno objasniti načela kršćanskog života. Nitko se ne može osloniti na njihovo priznanje vjere kao dokaz da imaju spasonosnu vezu s Kristom. Mi ne trebamo samo reći: ‘Vjerujem’ nego i živjeti po istini.“ (Ellen G. White, *Iz riznice Svjedočanstava*, sv, 2, str. 315. Usporedi sa 6T [1900] i *Evangelism*, 308 i dalje.) „Prije krštenja treba se temeljito ispitati iskustvo obraćenja krštenika. Ovo ispitivanje neka se ne provodi hladno i bezosjećajno, nego ljubazno i nježno, ukazujući novoobraćenima na Božje Janje koje uzima na sebe grijeh svijeta. Objasnite krštenicima da se zahtjevi evanđelja odnose na njih.“ (Iz *riznice Svjedočanstava*, sv, 2, str. 318; usp. 6T, 95 i dalje.) „Priprema za krštenje je od velike važnosti i mora biti pažljivo promišljena. ... Svi koji žele otpočeti novi život, moraju prije svojega krštenja razumjeti da Gospodin zahtijeva nepodijeljenu predaju. ... Vrlo je važno živjeti po istini. ... Nužno je temeljito obraćenje k istini.“ (Manuscript 56, [1900].) Roditeljima čija su se djeca željela krstiti, Ellen White piše: „Krštenje je najsvetiji i najvažniji obred, i neophodno je da se potpuno shvati njegovo značenje. Ono uključuje pokajanje zbog grijeha i ulazak u novi život u Kristu Isusu. Ne smije se brzopletu pristupiti krštenju.“ (Iz *riznice Svjedočanstava*, sv, 2, str. 318.)

90 G. D. Ballou, *Buried Alive*, RH, 8. veljače 1887; citirano u Eagan, 24 i dalje.

91 Lorencin, 81.

lako dovede do toga da se vjernik koji priznaje svoju vjeru zadovolji stanjem lažne sigurnosti i samoobmane.⁹²

Ova izjava nije ništa izgubila od svog značenja i pravovaljanosti, jer izgleda da je nedovoljna priprema i suviše bezbrižno prakticiranje krštavanja donijelo sa sobom probleme, koji nas u Adventističkoj crkvi do danas zaokupljaju.⁹³

U pokretima svetosti, koji naglašavaju život i razumiju jedan biblijski stil života kao posljedicu ispravnog razmišljanja i vjere, postalo je važno pitanje čistoće Crkve.⁹⁴ Adventisti su po tom pitanju bliži tradiciji pokreta krštavanja uronjavanjem za vrijeme protestantske Reformacije u 16. stoljeću, koji je ponekad – nažalost ne baš vrlo točno – naznačen kao „lijevo krilo“ Reformacije ili kao „radikalna Reformacija“.⁹⁵ Zbog toga ne čudi da adventisti sedmog dana u svojoj praksi obnavljanja krštenja nisu sami u crkvenoj povijesti.⁹⁶

92 J. H. Waggoner, *Thoughts on Baptism*, 113-115, citirano u Lorencin, 81 i dalje.

93 Usporedi s člankom Andy Nasha, *Baptism*, AR, sv. 173/38, 19. rujna 1996, 29 [1149], i alternativnim gledištem u Gina Spivey Brown and Loretta Parker Spivey, *Take me to the Water ... Again?*, AR, Bd. 173/49, 1996, 27 [1149]. Carl Coffmann je ukazao na to da gubitak novih suvjernika ukazuje na to da su mnogi suviše brzo kršteni i nisu dovoljno poučeni kao ni pripremljeni za svoje iskustvo u crkvi. (Carl Coffmann, *Preparing Adults for Baptism*, Ministry, sv. 54/2 [1981], 16 i dalje.) I Rex D. Edwards je ukazao na pastoralne teškoće koje proizlaze iz pogrešnog mišljenja, kad se misli na što veći broj krštenika. (Usporedi Rex D. Edwards, *Baptism: Pastoral Perplexities*, Ministry, sv. 60/ 2 [1987], 7-10.)

94 Tako su, na primjer, menoniti isključivali svoje vjernike zbog neumjerenosti u pijenju, ekstravaganciji u oblačenju, nepoštenju u poslovnom životu i zbog moralnih prekršaja (usp. C. Henry Smith, *Story of the Mennonites*, Faith and Life Press, 110). Smith opisuje više takvih slučajeva. Tako su oko 1743. takozvani „fini“ u Nizozemskoj, koji su bili poznati i kao krajnje konzervativni, i predstavljali gotovo četvrtinu svih menonita, uzimali kandidate drugih menonističkih frakcija samo pod uvjetom ponovljenog krštenja, dok je liberalno krilo menonita, takozvani „grubi“, primalo kandidate iz drugih menonističkih skupina i bez krštenja. Takozvani „grubi“ su se odrekli i brojnih drugih starih praktika vjere kao što su bratski cjelov, pranje nogu, ceremonija vjenčanja kao religiozni obred, i što šta drugog (Smith, 133-135). Već u 16. stoljeću primijećeni su slični postupci među liberalnim „vodenim zemljama“ i Frizima i drugim strožim flamanskim skupinama (Smith, 111-113). Pitanje čistoće u Crkvi smatralo se posebno važnim. Ako je neki vjernik želio stupiti u brak s nekim iz druge skupine, morali su se on ili ona ponovno krstiti, jer flamanske starješine nisu priznavale krštenje drugih (usp. H. Penner, H. Gerlach i H. Quiring, *Weltweite Bruderschaft: Ein mennonitisches Geschichtsbuch*, GTS-Druck, Weiherhof 1995., 54 i dalje). Ova praksa nije ograničena samo na menonite. Usporedi Kenneth Roxburgh, *Open and Closed Membership among Scottish Baptists*, u *Baptism, the New Testament and the Church*, 430-446; Paul Beasley-Murray, *Baptism for the Initiated*, isto, 467-476. Poznati baptistički teolog Paul Beasley-Murray opisuje jedan primjer među baptističkim skupinama u SAD-u, koji kršćane iz drugih crkava, koji se žele priključiti baptistima ponovno krštavaju, premda su ranije negdje drugdje prošli krštenje na osnovi vjere. Paul Beasley-Murray s pravom zaključuje da se to može objasniti u svjetlosti striktnog ili uskogrudnog razumijevanja Crkve. (Usp. George R. Beasley-Murray, *Die christliche Taufe: Eine Untersuchung über ihr Verständnis in Geschichte und Gegenwart*, Oncken Verlag, Kassel, 1968., 508, fusnota 1). George Beasley-Murray odbija takvo ponašanje. Zanimljivo je kako je nedavno izjavio da se opredijelio za priznanje legitimiteta krštenja djeteta među priznatim baptistima (usp. *The Problem of Infant Baptism: An Exercise in Possibilities*, u *Festschrift Günter Wagner*, nakladnik Faculty of Baptist Theological Seminary, Rüsclikon (International Theological Studies: Contributions of Baptist Scholars 1, Peter Lang, Bern 1994., 14, citiran u Paul Beasley-Murray, *Baptism for the Initiated*, 472, fusnota 3).

95 Leonard Verduin je u svojoj knjizi o podrijetlu baptista ukazao na to da je oznaka „lijevo krilo Reformacije“, koja je uzeta iz parlamentarne politike, zapravo neprikladna i da je bolje izbjegavati je. To važi i za oznaku „radikalna Reformacija“ kao i za čitav niz drugih uvredljivih oznaka. Verduin sam govori o „ljudima drugog fronta“ i preferira oznaku „pastorčad Reformacije“ (Leonard Verduin, *The Reformers and Their Stepchildren*, Eerdmans, Grand Rapids 1964., novo izdanje Christian Hymnary Publishers, Sarasota 1991., 11-20).

96 Kroz cijelu crkvenu povijest, sve tamo natrag do prve kršćanske crkve, bilo je slučajeva kad se od ljudi koji

Poštovati savjest vjernika

Izgleda da je bilo nekih adventista, koji su drugima na nedopustiv način naturali „ponovno krštenje“ kao nužno za spasenje. Iz tog je razloga zasjedanje Generalne konferencije, koja je okupila zastupnike od 18. studenog do 6. prosinca 1886. u Battle Creeku, zauzela stav prema pitanju „ponovnog krštenja“ i zaključila da je to pitanje savjesti svakog vjernika. Zaključak koji je Generalna konferencija donijela na svojem 25. zasjedanju, nalazi se u Yearbooku iz 1887. na strani 45, a i u časopisu *Stimme*, za njemačko govorno područje, koji je tiskan u Battle Creeku.⁹⁷ Zaključak glasi: „Teološki odbor iznio je sljedeći izvještaj, koji je prihvaćen: – *Pošto* sa žaljenjem saznajemo da su neke osobe u nekim mjestima tvrdile da je predmet ponovnog krštenja nužan za spasenje; i – *pošto* je to izazvalo problem i podjelu u nekim crkvama, pa se tražilo mišljenje ovoga tijela, zato – *Zaključujemo* da po predmetu ponovnog krštenja onih koji su bili pravilno kršteni prije prihvaćanja vijesti, učenje i praksa našeg naroda je, zasnovana na Bibliji, kako vjerujemo, da se oni primaju u naše crkve bez ponovnog krštavanja, ako su oni zadovoljni svojim ranijim krštenjem, kako to prije ili kasnije čini većina našeg naroda; ali da se nikome ne nameće kao potrebno za spasenje.“⁹⁸

Treba držati na umu da se zaključak Generalne konferencije odnosio samo na takve slučajeve, u kojima su „pravilno kršteni prije prihvaćanja [adventne] vijesti“. Oko tjedan dana nakon ovog zasjedanja Generalne konferencije Ellen White je napisala svoj najobimniji prikaz o pitanju ponovnog krštenja. U njemu piše: „Predmetu ponovnog krštenja treba pristupiti s najvećim oprezom. ... Nitko ne bi trebao svoju savjest učiniti mjerilom za druge i od njih zahtijevati da se ponovno krste. To je premet u kojemu svaki pojedinac mora zauzeti svoje stajalište u strahu Božjem.“⁹⁹ Ellen White je od neke prerovensne braće tražila da ovo pitanje ne pretvore u ispit vjere. „Nitko od naših učitelja nema zadaću da nekoga sili da se ponovno krsti. ... Pustimo Boga da djeluje, da osvjedoči srca i duh.“¹⁰⁰

su već bili kršteni, tražilo da se iznova krste. Ovdje možemo spomenuti sukobe s donatistima u Sjevernoj Africi, ali i običaj Istočne crkve, koja nije priznavala krštenje katoličkih vjernika i drugih kršćanskih skupina. Koncil u Niceji (325.) zahtijevao je, na primjer, da se sljedbenici Pavla iz Samosate ponovno krste, a crkveni otac Atanazije nije priznavao arijansko krštenje. Možemo spomenuti i druge primjere (usp.

Klaus Koschorke, *Taufe und Kirchenghörigkeit in der Geschichte der Kirche – zwei Problemskizzen*, u Christine Lienemann-Perrin, nakladnik, *Taufe und Kirchenghörigkeit*, Chr. Kaiser Verlag, München 1983., 132). Vidi i Verduin, *The Reformers and Their Stepchildren*, 21-62, o donatistima i predbacivanju da su baptisti donatisti, kao 95-131, i 189-220 o katarima i anabaptistima.

97 Moore, 16.

98 „The Theological Committee presented the following report, which was adopted: – *whereas*, We learn with regret that in some places certain persons have urged the subject of rebaptism as necessary to salvation; and – *whereas*, This has caused trouble and division in some churches, and the mind of this body is asked; therefore – *Resolved*, That upon the subject of rebaptism of those who have been properly baptized before embracing the message, it is the teaching and practice of our people, founded upon the Bible, as we believe, that they be received into our churches without rebaptism if they themselves are satisfied with their former baptism, though it is the privilege of such to be rebaptized whenever they shall desire it, as most of our people do sooner or later; but that it should not be urged upon any one as necessary to salvation.“

99 Ellen G. White, Letter 56, 1896, citirano u *Evangelisation*, 344.345.

100 *Evangelisation*, 345. Postoji još jedna ranija izjava Ellene White, u kojoj ističe potrebu za ponovnim krštenjem. Rasprava o navodnoj apokrifnosti ove izjave i njezinog značenja za teologiju obnove krštenja Ellene White nalazi se u Dodatku 1.

Oko pet godina kasnije Uriah Smith pisao je na sličan način o istoj tematici: „... premda među našim narodom općenito vlada mišljenje da je ponovno krštenje u izvjesnim prilikama ispravno, na primjer kad smo se po prvi put obratili, zahvaljujući punom razumijevanju i svrsi Božjeg Zakona, ili kad smo se iz stanja potpunog otpada od istine vratili, pa se vjeruje i uči da takvu situaciju treba prepustiti savjesti pojedinca, tako da on ili ona postupe prema obavezi koju osjećaju, i da na njih ne treba vršiti nikakav pritisak koji ih vodi protiv njihovog osvjedočenja ili čak koji potječe iz njihovog vlastitog osvjedočenja da tako trebaju postupiti.“¹⁰¹

U ovom uvodnom članku spomenuti su oni koji se nalaze „u stanju potpunog otpada“, a u istom dahu spomenuti s onima koji su bili ispravno kršteni prije nego što su prihvatili vijest. Premda sasvim općenito rečeno, u oba slučaja je ispravno obnovljeno krštenje, osoba koja je potpuno otpala od vjere, može biti primljena u Adventističku crkvu samo ponovnim krštenjem, a ne na priznanje vjere.¹⁰² Čini se da je to do danas ostao temeljni adventistički stav. *The Seventh-day Adventist Encyclopedia* kaže: „Osobe koje žele postati članovi Crkve, koje su unjavanjem već bile krštene u drugim vjerskim zajednicama, primaju se bez ponovnog krštenja, osim ako to same traže.“¹⁰³ *Crkveni priručnik* na isti način kaže da osobe, koje su prihvatile vjersko uvjerenje Adventista sedmog dana, mogu biti primljene u Crkvu bez ponovnog krštenja na priznanje svoje vjere, ukoliko kršćanin „dolazi iz jedne druge kršćanske zajednice i bio kršten unjavanjem, kako se to prakticira u Crkvi adventista sedmog dana.“¹⁰⁴ Stajalište Adventističke crkve, kako je izloženo u Crkvenom priručniku, glasi: „Iako Crkva ne zahtijeva ponovno krštenje onih koji dolaze iz drugih vjerskih zajednica gdje su kršteni unjavanjem i živjeli su dosljednim kršćanskim životom u skladu sa svjetlošću koju su imali, *ponovno krštenje je ipak poželjno*.“¹⁰⁵ Osim toga čitamo: „Kad su članovi otpali od vjere i živjeli tako da su javno kršili vjerovanja i načela Crkve, oni trebaju u slučaju ponovnog obraćenja i zahtjeva za primanje u crkveno članstvo, ući u Crkvu kao i na početku, krštenjem.“¹⁰⁶

101 Uriah Smith, *Rebaptism*, RH, 7. srpnja 1891., 424.

102 Usporedi Lorencin, 90-93.

103 Schlüsselbegriffe, 157.

104 *Church Manual*, 40. Naš *Crkveni priručnik* je starijeg izdanja i nema takav tekst.

105 *Crkveni priručnik*, str. 51 (Zagreb, izdanje 1992). Usporedi po ovom pitanju engleski tekst u originalu: „Although the church does not insist on the rebaptism of those coming to us from other religious communions who have already been baptized by immersion and who have lived *consistent Christian lives in harmony with the light they then had*, it is recognized that rebaptism is desirable.“ (*Church Manual*, 42, kurziv dodan.) Engleski *Church Manual* jasno kaže da je poželjno ponovno krštenje. Usporedi što o tome predmetu kaže Frank B. Holbrook: „If practicing Christians from other communions which baptize by immersion desire to join the Seventh-day Adventist Church, we recognize the validity of their baptism and accept them on ‘profession of faith’. If they were not baptized by immersion, we acknowledge their genuine fellowship with Christ. We should assure such Christians that rebaptism by immersion is in no way a denial of their Christian experience. But we would encourage them to follow in all things the example of their Lord to be baptized in the manner that He was baptized – by immersion.“ (Frank Answers, *Signs of the Times*, sv. 111/5, 1984., 28.)

106 *Crkveni priručnik*, str. 51 (Zagreb, izdanje 1992). Usporedi *Church Manual*, 39: „... when members have fallen away in apostasy and have lived in such a manner that the faith and principles of the church have been publicly violated, they should, in case of reconversion and application for church membership, enter the church as in the beginning, by baptism.“ Slično u njemačkom *Gemeindeordnung-Gemeindehandbuch*, 64: „Vjernik koji je bio isključen, u normalnom slučaju bit će primljen samo ponovnim

Čini se da vlastito iskustvo Ellen White podupire prikazano stajalište prema obnovljenom krštenju. Očito je bila osvjedočena da je u njezinom vlastitom životu bilo potrebno ponovno krštenje. Na njenu vlastitu želju krstio ju je jedan metodistički pastor uronjavanjem,¹⁰⁷ premda su je ovaj pastor i njezine sestre htjele uvjeriti da krštenje škropljenjem odgovara „biblijskom krštenju“ i da će zato biti od Boga prihvaćeno.¹⁰⁸ U kolovozu 1846. udala se za Jamesa Whitea i nešto kasnije zajedno s njim iste godine prihvatila istinu o suboti. Ubrzo nakon toga, na početku njezinih iskustava, James White je još jednom krstio svoju suprugu.¹⁰⁹ Ellen G. White je u svom osobnom životu podupirala praksu obnovljenog krštenja, nakon što je prihvatila istinu od Boga u četvrtoj zapovijedi. Na sličan način poticala je višeputa ponovno krštenje onih koji su iz navike iznijeli na svjetlo dana stalan nekršćanski način života i godinama hranili i pokazali pogrešno stajalište.¹¹⁰ Njezino gledište o obnovljenom krštenju može se sažeti sljedećim riječima: „Prije nego što može biti kršten, čovjek mora prvo umrijeti svojim grijesima. Ako u vrijeme svojega krštenja još nije umro za neki grijeh (to znači kad živi u otvorenom krštenju Božjeg Zakona, pa je živ pogreben, mora se iznova obratiti i ponovno krstiti. I ako nakon krštenja opet počinje živjeti u grijehu, potrebno mu je novo ponovno rođenje i ponovno krštenje (*rebaptism*) da bi mogao biti pravi Kristov sljedbenik.“¹¹¹

Zaključak

Pošto se krštenje smatra činom koji simbolizira pokapanje za grijeh, kao i pokop i uskrснуće na novi život poslušnosti Bogu i Njegovim zapovijedima, adventisti su krštenje vjerom uronjavanjem prihvatili kao jedini ispravan način krštenja. Svi koji nisu tako kršteni, smatraju se nekrštenima. Iz adventističkog gledišta oni se ne krštavaju drugi put, nego su ohrabreni da slijede Isusa Krista, kad dožive biblijsko krštenje uronjavanjem. Kršćani, koji su kršteni uronjavanjem u ime Oca, Sina i Svetoga Duha, ali nisu poznavali subotu sedmog dana niti sadašnju istinu, predstavljaju poseban slučaj. Njih pozivamo da se još jednom krste, jer su stekli veću spoznaju i ranije, premda nesvjesno, živjeli u grijehu jer su prestupali Božju zapovijed. Međutim, moguće je da se takvi kršćani mogu primiti u Adventističku crkvu na priznanje svoje vjere, a da ne moraju ponoviti svoje krštenje, ako su dosljedno živjeli u skladu sa svjetlom koje su ranije imali. U takvom slučaju nitko ne treba biti savjest drugoga i ni u jednom slučaju nekoga siliti da se

krštenjem.“ (Church Manual, 41.)

107 Prema iskazima Arthura Whitea to se zbilo 26. lipnja 1842. godine, dok je Ellen Harmon vjerojatno imala 12 godina. (Arthur L. White, Ellen G. White, *The Early Years 1827-1862*, Review and Herald Publishing Association, Washington D.C. 1985., sv. 1, 37. [Prvi svezak preveo H. Pleško.] U njezinim spisima datum nije jasan.

108 Vidi opis u knjizi „Life Sketches of James White and Ellen G. White“, 145 (izdanje 1880). Kraći, ali paralelan izvještaj može se naći u „Life Sketches“, (1915), 25 i u 1T, 19.20. Citirano iz jednog e-maila Williama Fagala, direktora Ellen G. White Estate, Andrews University, upućenog Frank M. Haselu, 22. svibnja 1998.

109 James White, *Life Incidents: In Connection with the Great Advent Movement* (1868), 272 i dalje, citirano u Moore, 15.

110 Usporedi Ellen G. White, Letter 63, 1903. E. G. White Research Center, Andrews University; EGW, Letter 60, 1906., citirano u Lorencin, 108 i dalje. Usporedi s iskazima u *Manuscript Releases*, sv. 7, 263.264.267.273.

111 Lorencin, 110.

ponovno krsti. Svatko mora za sebe donijeti svjesnu odluku i postupiti prema spoznaji koja mu je dana od Boga. Prema adventističkoj teologiji moguće je da netko odpadne od Božje milosti i potpuno izgubi svoju vjeru. Isto je tako moguće da se ponovno obrati i opet postane kršćanin. U takvom slučaju, koji je daleko više od prolazne slabosti vjere, osoba se treba ponovno krstiti prije nego što se priključi Adventističkoj crkvi.

Točno kao u prvoj Crkvi krštenje kod adventista sedmog dana se događa kao završetak dužeg vremena pripreme i podučavanja,¹¹² u kojemu se kandidat za krštenje uvodi u kršćansko vjerovanje i biblijsku vjeru, kako se prakticira u Adventističkoj crkvi.¹¹³ Krštenjem se kandidat opredjeljuje za Krista i Njegovu Crkvu.¹¹⁴ Krštenje je dragovoljno i svjestan je znak iskrenog kajanja i duhovnog novorođenja.¹¹⁵

S krštenjem je usko povezano razumijevanje Adventističke crkve. Službeno se krštenje smatra „preduvjetom za primanje u crkveno članstvo“.¹¹⁶ Pošto je krštenje znak vjere, kandidati za krštenje su prihvatili Kristovu spašavajuću milost i svjesno se odrekli grijeha i svjetovnih običaja, te čvrsto odlučili da u vjeri slijede Krista. Otuda je kršćanin pozvan na svetost i njegov bi se život trebao iskazati u jednostavnom i umjerenom načinu života koji je poslušan načelima Božjeg Za-

112 Klaus Koschorke, *Taufe und Kircheng Zugehörigkeit in der Geschichte der Kirche – zwei Problemskizzen*, u Christine Lienemann-Perrin, *nakladnik, Taufe und Kircheng Zugehörigkeit*, Chr. Kaiser, München 1983., 129-146, posebno 130-132; Raymond F. G. Burnish, *Baptismal Preparation under the Ministry of St. John Chrysostom in Fourth-Century Antioch*, 379-401.

113 Crkveni priručnik, str. 42 (Zagreb 1992) jasno kaže: „Adventiti sedmog dana vjeruju u biblijski način krštenja uronjavanjem i prihvaćaju u članstvo samo one koji su kršteni na taj način. Kad netko zahvaljujući Kristu uvidi svoje grešno, izgubljeno stanje, iskreno se pokaje za svoje grijeha, odvrti se od dosadašnjeg načina života i počne živjeti novim životom, može nakon temeljitog poučavanja biti kršten i primljen u Crkvu. [Dovde je prevodilac uskladio tekst s izvornikom.] Propovjednik ne treba izvesti kandidata na krštenje niti ga primiti u članstvo Crkve ukoliko ne može uvjeriti crkvu na javnom ispitu da je kandidat dobro poučen i da je spreman učiniti takav korak. ... Propovjednikov posao nije završen sve dok nije temeljito poučio kandidata i upoznao ga s osnovnim vjerovanjima Crkve i njihovim provođenjem u život, dok ih on nije prihvatio i usvojio i dok nije spreman preuzeti odgovornosti koje proizlaze iz pripadnosti Crkvi.“ Na engleskom u Church Manualu piše: „Prospective members of the Seventh-day Adventist Church, before baptism or acceptance on profession of faith, should be carefully instructed from the Scriptures in the fundamental beliefs of the church as presented in chapter 3 (see p. 9 [where the 27 Fundamental Beliefs of the SDA church are listed]) of this Church Manual. In order to assist evangelists, pastors, and others in giving such instruction and making it Scripture-based and practical, a specially prepared outline appears as an appendix on pages 209-213 of this Church Manual and in the Minister's Handbook.“ (32.) Na nesreću ovaj odsjek i sažetak nauka i vjerovanja izostavljen je u njemačkom prijevodu Crkvenog priručnika. Pod točkom 23 čitamo: „Krštenje uronjavanjem simbolizira Kristovu smrt, pokop i uskrsnuće te otvoreno izražava vjeru u Njegovu spašavajuću milost i odricanje od svijeta i grijeha, te se smatra uvjetom za ulazak u članstvo Crkve.“ [Tako i u našem Crkvenom priručniku, str. 182.] („Baptism by immersion typifies the death, burial, and resurrection of Christ, and openly expresses faith in His saving grace and the renunciation of sin and the world, and is recognized as a condition of entrance into church membership.“ 212.

114 Seventh-day Adventist Minister's Manual, The Ministerial Association of the General Conference of Seventh-day Adventists, Silver Spring 1992., 188 (u nastavku *Minister's Manual*).

115 Tako to vide i prepoznaju i drugi. Irmgard Simon, *Die Gemeinschaft der Siebentags-Adventisten in volkskundlicher Sicht*, Verlag Aschendorff, Münster 1965, 127: „Iz izloženog se vidi da krštenje odraslih u ASD sadržajno znači svjestan preokret, umiranje starog i uskrsnuće novog, u Kristu rođenog čovjeka.“

116 Church Manual, 212, br. 23.

kona, kako to dolazi do izražaja u obraćenju i novorođenju. Krštenjem kandidat osim toga izražava svoje osvjedočenje da „Crkva adventista sedmog dana nosi obilježja Ostatka prema biblijskom proroštvu o posljednjem vremenu i da u ovu Crkvu treba pozvati ljude iz svih naroda i plemena, jezika i puka“.¹¹⁷ Dok se prema adventističkom shvaćanju „univerzalna Crkva sastoji od svih koji istinski vjeruju u Krista“, Ostatak je taj koji je pozvan da vrši Božje zapovijedi i ima vjeru u Isusa.

S obzirom na razumijevanje krštenja, Crkva ASD-a je stalno pozivana da izbjegava dvije krajnosti: prvo, da krštenje razumije kao čisti sakrament i zbog toga ga učiniti neponovljivim, i drugo, krštenje razvodniti time što ga se površno ili bez razmišljanja ponavlja i time mu oduzima svetost. Premda Crkveni priručnik predviđa obnavljanje krštenja i jasno ga zastupa, treba ukazati na to da se obnavljanje krštenja relativno rijetko prakticira u njemačkom govornom području.¹¹⁸ Ovu se praksu može vidjeti mnogo češće u drugim dijelovima Adventističke crkve u svijetu, gdje uz to nije neobično djecu u dobi od deset do dvanaest godina krštavati uronjavanjem na priznanje njihove vjere. Tu se Crkva nalazi pred izazovom da razvoj vjere ove mlade djece ne samo primjereno razumije, nego da ispravno postupi s njihovom iskrenom željom da pripadaju Kristu i Njegovoj Crkvi¹¹⁹, bez da se ugrozi svetost ovog važnog obreda neprimjerenim ponavljanjem, jer djeca još nisu dobro razumjela potpuno značenje ovog postupka.

Osim ovoga krštenje je i znak duhovnog novorođenja. „Upravo kao što razvod prethodi ponovnom vjenčanju, tako će isključenje iz Crkve logično prethoditi ponovnom krštenju. Da se izbjegne ovaj proces, iz ponovnog krštenja načinjeno je samo novo posvećenje.“¹²⁰ Pitanje obnovljenog krštenja izaziva adventiste sedmog dana da pošteno razmotre bit Crkve i njezino razumijevanje Crkve. S time je povezano pitanje korigirajućeg dušobrižništva i problematike isključenja vjernika iz Crkve, kao i pitanje kako su novi vjernici primljeni i pripremljeni za zajedništvo u Adventističkoj crkvi.

Biblijski nalog, koji je poduprt u spisima Ellen G. White, osnažuje svetost krštenja i ukazuje na nužnost temeljitog podučavanja prije krštenja. Pri tome se naglašava misao o Savezu ovog jedinstvenog obreda, koji se nalazi u osnovi adventističkog razumijevanja ovog fundamentalnog kršćanskog običaja. Kao znak Saveza krštenje za adventiste nema neponovljivi karakter, tipičan za sakramentalno razumijevanje krštenja. Ako se ovu gore vođenu raspravu uzme ozbiljno, postoji opravdano mjesto za obnavljanje krštenja, koje je Crkva ASD-a u prošlosti priznala i koje će i dalje biti priznato.

117 Crkveni priručnik, str. 43, pitanje za krštenike broj 13. Ovaj tekst nije usklađen s engleskim originalom. Hrvatsko izdanje iz 1992. glasi ovako: „Prihvaćate li i vjerujete li da je Adventistička crkva Crkva Ostatka iz biblijskog proročanstva i da se u njenu zajednicu pozivaju i primaju ljudi iz svih naroda, rasa i jezika? Želite li biti vjernik ove mjesne crkve kao dijela Crkve u svijetu?“ (Kurziv dodan.) Usporedi Church Manual, 34, pitanje za krštenike broj 13: „I accept and believe that the Seventh-day Adventist Church is the remnant church of Bible prophecy and that people of every nation, race, and language are invited and accepted into its fellowship. I desire to be a member of this local congregation of the world church.“

118 Usporedi Simon, 128.

119 „Ako crkva ne prida prikladnu važnost krštavanju ove djece [odnosno djece vjernika Crkve], djeca mogu ubrzo zaključiti da im Crkva nije važna.“ (Minister's Manual, 187.)

120 Edwards, Baptism: Pastoral Perplexities, 9.

Dodatak 1

Jedan navodno krivotvoreni citat od Ellen G. White

Postoji jedan rani iskaz Ellen G. White iz 1850. godine, u kojemu se pozabavila pitanjem „ponovnog krštenja“. Dosta se vremena smatralo da se pritom radi o apokrifnom citatu. U njemu stoji:¹²¹

„I saw those who have been baptized as a door into the churches, would have to be baptized again as a door into the faith. Those who have not been baptized since 1844 will have to be before Jesus comes. And some, I saw, will not make progress until that duty is performed.“¹²²

Zanimljivo je što se ovo svjedočanstvo ne nalazi u Manuscriptu 7 ili 7a, koje je 24. kolovoza 1850. napisano s istim datumom. U jednom pismu pastoru Haroldu W. McCrowu, Arthur L. White je donio sljedeće zaključke u vezi s autentičnošću ovog iskaza: „Ovaj iskaz, kojeg si nam poslao na provjeru, objavljen je u dva naša časopisa, ali on nije poslan ni od gđe. White niti iz njezinog ureda za objavljivanje u tim časopisima. To je jedan od onih iskaza koji su tijekom vremena sačuvani predajom, koji su od ovog ili onog prepisani i ponovno prepisivani, i mi nemamo nikakvu autentičnu kopiju ovog dokumenta od E. G. White u našim materijalima. To je jedan od onih iskaza koje smatramo apokrifnima.“²

Iako je na osnovi ovog iskaza razumljivo zašto je ovaj iskaz označen kao apokrifan, činjenica je da jedna govorno vrlo slična paralela o tome postoji u jednom drugom iskazu Ellen G. White, koji nije prijeporan: Manuscript 5/1850., koji je datiran sa 29. srpnjem 1850. i u cijeloj svojoj dužini objavljen u Manuscript Release, Nr. 1302 (18MR 10-13). Ovdje slijedi tekst rečenog odsjeka: „Said the angel, ‘Jesus has nearly finished His work in the sanctuary. It is no time to be stupid now. A quick work will the Lord do upon the earth. The four angels will soon let go the four winds.’ Said the angel, ‘Beware how thou treadest enchanted ground all around the east and west, north and south. If Satan can get thee to slumber now, he is sure of his prey. I saw [that] some in Israel had been half starved for food, and when the present truth was presented to them they ate it with thankfulness and gratitude like half-starved children.’ Said the angel, ‘Can ye stand in the battle in the day of the Lord? Ye need to be washed, and live in newness of life.’ Then I saw [that] those whose hands are now engaged in making up the breach and are standing in the gaps, but that have formally since ‘44 broken the commandments of God and have so far followed the pope as to keep the first day instead of the seventh, would have to go down into the water and

121 Svjedočanstvo Ellen G. White od 24. kolovoza 1850, objavljen u California Missionary, 10. veljače 1901. i ponovno u RH, 9. srpnja 1901. od Uriaha Smitha. Usp. Eagan, 26 i dalje, i D. E. Robinson, Rebaptism, 81; obojica su zaključila da je ovaj iskaz apokrifan.

122 „The statement which you sent to us to verify was published in two of our journals, but it was not sent by Mrs. White or her office staff to these journals for publication. It is one of those statements that have come down to us through the years, being copied and recopied by this one and that one and we do not have any authentic E. G. White copy of this document in our files. It is one of those items which we consider apocryphal.“ Citiran u Eagan, 27.

be baptized in the faith of the shut door and keeping the commandments of God, and in the faith of Jesus [who is] coming to sit on the throne of His father David, and to redeem Israel. I also saw [that] those who have been baptized as a door into the professed churches will have to be baptized out of that door again, and into the faith mentioned above; and all who have not been baptized since '44 will have to be baptized before Jesus comes, and some will not gain progress now until that duty is done, and then they must live anew unto God and serve Him faithfully.¹²³

Premda se tekst ovog iskaza možda samo nebitno razlikuje od teksta u Manuscript 8/1850 stavio sam oba odsjeka radi veće jasnoće u dva paralelna stupca,¹²⁴ jednog pored drugoga:

Manuscript Release, Nr. 1302:

Then I saw [that] those whose hands are now engaged in making up the breach and are standing in the gaps, but that have formally since '44 broken the commandments of God and have so far followed the pope as to keep the first day instead of the seventh, would have to go down into the water and be baptized in the faith of the shut door and keeping the commandments of God, and in the faith of Jesus [who is] coming to sit on the throne of His father David, and to redeem Israel. I also saw [that] those who have been baptized as a door into the professed churches will have to be baptized out of that door again, and into the faith mentioned above; and all who have not been baptized since '44 will have to be baptized before Jesus comes, and some will not gain progress now until that duty is done, and then they must live anew unto God and serve Him faithfully.

Manuscript 8/1850 (jedna verzija):

Then I saw those whose hands are engaged in making up the breach and are standing in the gap; that have, since 1844, broken the commandments and have so far followed the Pope as to keep the first day of the week instead of the seventh, and who have, since the light shone out of the Most Holy Place, changed their course, given up the institution of the Pope, and are keeping God's Sabbath, would have to go down into the water and be „baptized in the faith of Jesus“.

I saw those who have been baptized as a door into the churches, would have to be baptized again as a door into the faith. Those who have not been baptized since 1844 will have to be before Jesus comes. And some, I saw, will not make progress until that duty is performed.

123 Manuscript Release, Nr. 1302, sv. 18; A Vision Giwen in Oswego, New York, 11 i dalje.

124 Za ovu usporedbu zahvaljujem odjelu Ellen G. White Estate na sveučilištu Andrews, koji je omogućio usporedbu tekstova i druge korisne uvide u ovo pitanje (privatni e-mail Williama Fagala Franku M. Haselu, 28).

Na temelju Manuscripta 5/1850 čini se da poziv Ellen G. White za „ponovnim krštenjem“ možemo prihvatiti kao točan, iako nije jasno kako su točno glasile riječi originala u Manuscriptu 8/1850. Prema sličnim riječima oba iskaza izgleda da je njezina izjava o „ponovnom krštenju“ autentična.

Ako je ovaj iskaz Ellen G. White stvarno istinit, kako s pravom možemo prihvatiti,¹²⁵ kako se onda ova rana izjava Ellen G. White slaže s njezinim kasnijim iskazima, koji u vezi s pitanjem „ponovnog krštenja“ izgledaju mnogo suzdržaniji?

Postoje različiti elementi koje moramo uzeti u obzir, ako želimo pokušati na to naći neki odgovor. Prvo: Čini se da se u kriznim vremenima – kao što je to bio slučaj neposredno nakon velikog razočaranja 1844. godine, kad je vrlo strogo povučena crta između istine i zablude i narod pozvan da se odluči, kako je to u tekstu naznačeno – zahtijeva radikalna odluka, koja ne ostavlja mjesta nikakvoj sumnji, na čijoj se strani nalazimo. Ako se u takvo vrijeme ništa ne poduzme, znači da smo nejasni ili „kolebljivi“, da se poslužimo riječima James Whitea. Drugo: Umjesto da naslućujemo promjenu u teologiji Ellen G. White, pri kojoj se pri kraju njezinog života radi o „tvrdoj liniji“ razvijene u vezi otvorenije perspektive povezane s „ponovnim krštenjem“, moramo držati na umu da postoji još jedna kasnija izjava iz 1906. u kojoj Ellen White posebno snažno podupire ponovno krštenje: „Those who have been baptized can claim the help of the three great Worthies of heaven to keep them from falling, and to reveal through them a character that is after the divine similitude. This is what we claim to be – followers of Jesus. We must be molded and fashioned in accordance with the divine pattern; and if you have lost your Christlikeness, my brethren and sisters, you can never, never come into communion with God again until you are reconverted and rebaptized. You want to repent and to be rebaptized, and to come into the love and communion and harmony of Christ. Then you will have spiritual discernment which will enable you to see those things that are above, where Christ sitteth at the right hand of God. There is enough to contemplate regarding heavenly things, to fill every heart

125 Godine 1931. je Ellen G. White Estate pohranio devet dokumenata, izvještaja o navodnim viđenjima koja je Ellen G. White dobila između ožujka 1850. i rujna 1852., u takozvani „Apocryphal file“ (DF 103). Ni od jednog izvještaja ne postoji original, koji su napisali James ili Ellen White, premda je većina izvora bila kopirana, koji su postojali prije 1870. Dokument, koji je od posebnog značaja za nas je Ms. 8, od 24. kolovoza 1850., nalazio se među onima koji su spremljeni u „Apocryphal file“, zajedno s drugim upitnim dokumentima, da bi se razlikovali od redovnih rukopisa Ellen G. White. To je učinjeno iz jednog ili više sljedećih ratloga: (1) Nije postojao nijedan poznati original od Ellen G. White. Dokument je došao u posjed White Estate samo kao kopija, i ponekad je bio prepisan od druge i treće osobe. (2) Bilo je proturječnih ili nemoguće provjerljivih datuma. (3) U njemu se nalazio neobičan ili upitan sadržaj. Godine 1987. Ellen G. White Estate ponovno vratio tekst redovnim dokumentima. Na pratećem objašnjenju dokumenta, koje je White Estate pridodao Ms. 8, kad je vraćen redovnim dokumentima, piše: „In 1987 however, the documents in the Apocryphal file were re-studied by the White Estate taking into account the weight of the evidence for and against the purported visions. While it was recognized that the absence of Ellen G. White originals should not necessarily discredit the authenticity of a vision, it was concluded that because none of this documents came to us as originals, any acceptance of their *content* should be qualified by a disclaimer as to their accuracy of expression or *wording*.“ Što se tiče „Ms 8, 1850, ten variants were found. All but half a sentence of the text is found in other authenticated EGW writings, under dates of July 29 and August 4 or 24, 1850. The text is most likely a hybrid, and while the content should be recognized as authentic, the texts of Ms. 5, 1850 and Early Writings, pp. 59-60 (CEV 47.48) should be used.“

and mind, every congregation that is in the land, with rejoicing and praise and thanksgiving to God.¹²⁶

Jedna bilješka koja je izdana s ovim odsjekom za Manuscript Release Nr. 307 kaže: „Manuscript 95/1906, from a sermon preached in Oakland, California, October 20, 1906, with its main burden an appeal to the congregation to lay aside criticism and appealed for a new Christian experience. This item was not selected for *Evangelism* in the chapter on rebaptism, it being considered not sufficiently general in application to present the recommended course of action generally to be followed. – A. L. White.“

Prema gore navedenom citatu, izgleda da je Ellen G. White dosta kasno u životu zastupala „tvrdu liniju“ u odnosu na „ponovno krštenje“. Pa ipak treba zapaziti da se po svemu sudeći govorilo adventistima sedmog dana, a nije namijenjeno ljudima koji dolaze upravo iz drugih crkava u Adventističku crkvu. Pa ipak Ellen White očito nije u svojim kasnim godinama pustila ukidanje mogućnosti „ponovnog krštenja“.

Još jedna važna točka je da Ellen G. White u nekim iskazima u knjizi *Evangelisation*, u kojima nas upućuje da drugima ne naturamo „ponovno krštenje“, očito ima na umu metodično postupanje, a manje cilj. Izgleda da je još uvijek bila mišljena da se ove osobe trebaju krstiti (cilj), ali ona upućuje suradnike da iz toga ne stvaraju problem, nego da umjesto toga polažu važnost na držanje Božjih zapovijedi (metoda). Ona je uvjerenja da Bog onda ljudima jasno pokaže što trebaju učiniti. Ako je to slučaj, to ne predstavlja nikakvu promjenu u njezinoj teologiji, već promjenu u postupanju prema drugim osobama.

SUMMARY:

Taufe und Taufenerneuerung in der Adventgemeinde - theologische und historische Aspekte

Die Taufe ist in allen christlichen Kirchen ein bedeutender religiöser Ritus. Siebentags-Adventisten (im Weiteren STA) erkennen an, dass „der Ritus der Taufe durch alle Jahrhunderte hindurch der vorherrschende Eintrittsmodus in die christliche Kirche war.“¹ Die Gemeinschaft der STA bestätigt die Bedeutung dieser Zeremonie, wenn es im *Gemeindehandbuch/Gemeindeordnung* heißt, dass „nach dem Neuen Testament ... der Mensch durch die Taufe in die Gemeinde aufgenommen“ wird.

In diesem Kapitel geht es um die Frage, warum die STA einem Menschen gestatten, sich ein zweites Mal taufen zu lassen. Sollte jemand „wiedergetauft“ werden, wenn er bereits getauft ist? Sollte jemand seine Taufe erneuern angesichts eines neuen, tieferen, noch authentischeren Erweises seines Glaubens? Um diesen umstrittenen Sachverhalt besser zu verstehen, werden wir untersuchen, wie Adventisten diese Fragen verstanden und auf sie reagiert haben.

Key words: *baptism; baptism by immersion; adventist church; religious ordinance; God's covenant*

126 Sermons and Talks 1, 366 (1906).

